

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX OCTOBER - SPALIO 6, 1994 Nr. 39

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Šv. Petro ir šv. Povilo bažnyčia viena iš puošniausių Vilniuje. Po centrinio kupolo skliautais kabo nepaprastai gražus krikščioniškas laivas.

TREČIASIS MIUNCHENAS IR DULKĖS RAUDONAJAME SAULĖLEIDYJE

Antanas Dundzila

Beveik stebinantis sutapimas datose: anos savaitės DIRVOS data buvo ta pati, kai 1938 rugsejo 29 buvo pasirašytas taip vadinamas Miuncheno paktas. Tą dieną, tuo susitarimu, buvo įvykdytas gėdingas, vėliau visticiek pasaulinį karą atnešęs, Čekoslovakijos padalinimas. Tai buvo istorinis, Pirmasis Miunchenas.

Antruojų Miunchenu Vytautas Landsbergis pavadino 1990 m. Amerikos pataikavimą Gorbačioviui, kai pastarasis ėmėsi savo ekonomine blokada smaugti nepriklausomybę paskelbusią Lietuvą. Šis palyginimas garsiai nuskambėjo per pasaulį ir, aišku, tiesiog užsiutino Amerikos Bushą. Nežiūrint visokių aiškinimų, Antrojo Miuncheno etiketė buvo tiksli, o Lietuvai blokada skaudė ir nuostolinga. Jis privedė prie 1991 sausio 13 sovietų įvykdytų žudynių.

Trečiasis Miunchenas, kaip koks absurdo teatro spektaklis, vyksta šiuo metu. Kai kas šiometinius įvykius vadina Antrąja Jalta, bet man atrodo, kad Trečiasis Miun-

chenas čia geriau tinka. Tai gi Amerikos Clintonas išdėvė elementariausius principus ir ne tik okupavo Haiti, bet dabar bičiuliuojasi su tais pačiais generolais, kuriuos jis skelbėsi įsipareigojęs pašalinti iš valdžios... demokratijos vardan. Lietuvai, Latvijai ir Estijai ši Amerikos politika ypač pavojinga, nes ji reiškia šių dienų "įtakos sferų" principą. Pati Amerika šiandien viešai pripažįsta, kad Rusija turi "tam tikrus interesus" buvusios sovietinės imperijos teritorijoje. Gi rusai garsiai mauroja, kad "ką Amerika gali daryti savo pakrantėse, tas pat yra leistina ir rusams jų kaimynystėje". Staiga atsirado ir tapo pripažintu "ruso-centrinės" politikos dėsnis.

Trečiasis Miunchenas sukėlė nerimą net visados rusų norams saldžiai nusiteikusiame LDDP / ekskomunistinėje Lietuvos Užsienio reikalų (UR) ministerijoje. Į URM užklausimą JAV Valstybės departamentas atsakė, kad "Amerika remia Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę, suverenumą ir

teritorijos ribas". Šie žodžiai primena prieš 1990-III-11 d. Amerikos pareigūnų (tuščius ir dažnai suktus) pareiškimus Vasario 16 švenčių ir kitomis progomis, kai tuo pačiu metu atžagariomis rankomis buvo daroma visai kitaip. Tad ir šiandieninės Miuncheno sukties proga neužmerkime akių, kad JAV Valstybės departamentas teritorinės įtakos primenybę rusams suteikė iki vakarinių Lenkijos sienų. Tiesa, tame dokumente Amerika konkrečiai neišskaičiuoja Baltijos valstybių, tačiau tik pažvelkime į žemėlapi: kokios žemės yra į rytus nuo Oderio upės?

Nereikia pulti į paniką, tačiau tenka dalykus vadinti tikraisiais vardais.

1941 m. išvijus bolševikus, Vincas Ramonas 1942 pasirodė su puikiu ramonu, "Dulkės raudonajame saulėleidyje". Ramono "Dulkes" ir vėliau Vokietijoje pasirodžiusius "Kryžius" vėta pasiskaityti ir šiandien. Vėta, nes tose knygose apstu šiaip jau rečiau pajuntomo literatūrinio pasigardžiavimo, gi – dėl vaizduojamų įvykių esmės – ir vidinio skausmo. Vėta ypač šiuo metu, nes "Dulkėse" autorius talentingai pažvelgė į visuomenę ir (Nukelta į 3 psl.)

MODERNAUS TAUTIŠKUMO PROBLEMOS

prof., dr. Mečislovas Treinys, LR Seimo narys
(Pranešimas Pasaulio lietuvių tautininkų kongrese "Pasaulio lietuvių talka Lietuvai")

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Išeiviai iš Lietuvos ir jų gyvensena – tai savotiškas (dažnai priverstinis) lietuvių gyvensenos eksperimentas kitomis negu Tėvynėje sąlygomis. Šios aplinkybės išplečia pažinimą apie mus pačius ir išryškina tai, ko Tėvynėje patirti negalime. Kaip rodo patirtis, lietuvių, apsigyvenusių industrinėse šalyse (JAV, Kanadoje, Vokietijoje ir pan.), antroji (iš dalies jau ir pirmoji) karta sėkmingai prisitaiko dirbti pačiose įvairiausiose sferose, susilaukia senbūvių pripažinimo. Visa tai – neįkainojama medžiaga socialiniam tautos paveldui globaliniu mastu pavaizduoti, lietuvių polinkiams, gabumams, veiklos sėkmei atskirose srityse išryškinti.

Didelės reikšmės savosios tautos pažinimui ir palyginimui su kitataučių elgsena turi lietuvių patirtis gyvenant ant gyvybės ir mirties ribos ekstremaliose sąlygose (kalėjimuose, Sibiro tremtyje ir pan.). Taip pat reikšminga lietuvių autochtonų patirtis Gudijoje, Suvalkų krašte, Latvijoje, Rytprūsioje, taip pat lietuvių persikėlėlių likimas Rusijoje, pergyvenant didžiulį kitų tautų spaudimą, asimiliaciją, tautos genocidą ir netektis, ir vis tiek išliekant lietuviais. Iš visos šios patirties, ją surinkus ir apibendrinus, rastume tautos būties, jos elgsenos sprendimų stereotipus pačiomis įvairiausiomis sąlygomis. Tai galėtų turėti ne vien pažintinės, bet ir praktinės naudos tautos raidos procesams pro-

gnozuoti ir valdyti. Deja, visa tai reikia daryti nedelsiant, nes patirties nešėjai sparčiai nyksta.

Lietuvos tautininkai ėmėsi iniciatyvos kviesti tautiečius iš viso pasaulio į talką saugiai Lietuvai kurti (saugumą suvokiant pačia plačiausia prasme). Šiandien Lietuvai ypač reikalinga tautiečių prota, jų intelektualinė parama ir asmeninis dalyvavimas formuojant Lietuvos respublikos centrinės valdžios ir savivaldybių struktūras, kurių atsakingi vadovai neturėtų sovietmečio "nuodėmių": vienpusiško profesinio pasiruošimo, menkos kompetencijos darbe, nomenklatūrinės praeities naštos, atstovavimo abejotinos reputacijos grupuočių interesams, polinkio korupcijai, eventualių ryšių su KGB ir kitomis destruktiviškomis jėgomis ir t.t. Tautininkų nuomone, tautiečiai iš Vakarų šalių kviestini ir į pačius aukščiausius Lietuvos Respublikos valdžios postus. Jų atėjimas greičiau moraliskai suvienytą Lietuvą, nutrauktą visuomenės poliarizaciją apie du priešpriešos lyderius. Savo ruožtu pasaulio lietuviams ir jų ainiams turėtų būti suteiktos visos teisės dalyvauti politinėje ir ekonominėje veikloje, kokias jau turi Lietuvoje gyvenantys jos piliečiai. Lietuvių išeivijos glaudesnis ryšys su Tėvynė, ir parama jai būtų naudingas ir pačiai išeivijai: ekonomiškai sutvirtėjusi ir politiškai stabilizuota Tėvynė (Nukelta į 4 psl.)

Gerb. p. Danutei Bindokienei, DRAUGO redaktorei, visiems redakcijos darbuotojams, bendradarbiams

DRAUGUI sukako 85-ri! Sveikiname Jus šio garbingo jubiliejaus proga!

Jūsų laikraštį skaitė net kelios mūsų tautiečių kartos ir su malonumu jį tebeskaito ir dabar. Jis visą laiką buvo neišsenkantis šaltinis lietuvių palaikyti. Nors nueitas ilgas kelias, tačiau nuovargio požymių Jūsų darbuose nematyti.

Sveikindami Jus, kartu džiaugiamės Jūsų laimėjimais ir linkime, kad ir ateityje DRAUGAS, kaip iki šiolei, liktų tikru ir ištikimu draugu, būtų visada laukiamas kiekvieno lietuvių namuose čia, Amerikoje ir kad jis, padaręs šuolį per vandenynus, aplankytų kuo daugiau tėvynainių Lietuvoje ir visame pasaulyje!

Visiems Jums asmeninės laimės ir sėkmės! Sėkmės! ir dar kartą sėkmės!

DIRVA ir VILTIES draugijos valdyba

Girdėta iš Vilniaus

• **BATIJOJ JŪROJE NUSKENDUSIU KELTU PLAUKĖ KETURI LIETUVIAI.** Trečiadienio naktį Baltijos jūroje nusken- dusiu keltu tarp 964 keleivių bei įgulos narių buvo ir keturi lietuviai. Kol kas turimomis žiniomis išgelbėtas tik- tai 29 metų vilnietis Artūras Tamašauskas. Vytauto Miliausko bei Vitalijos Gudaitienės ir jos dukros Gintarės Gudaitytės gelbėtojams surasti nepavyko.

Keleivinis keltas "Estija" plaukė iš Talino į Stokholmą. Tragedija įvyko vidurnaktį, apie pusę antros. Katastrofos priežastys tiriamos, tačiau manoma, kad keltas nugrimzdo į jūrą pasislinkus jo triumuose buvusiems treileriams bei lengviesiems automobiliams.

Artūras Tamašauskas dirba mikroautobuso vairuotoju vienoje Vilniaus akcinėje bendrovėje. Į Švediją jis vyko atgabenti krovinių. Telefonu iš Stokholmo jis pranešė esąs nesužeistas, tačiau labai sušalęs. Namuose jo laukia žmona ir trijų mėnesių dukrelė.

Keturiasdešimtmetė Vitalija Gudaitienė su šešiolikos metų duktą vyko į Švediją pas gydytojus: mergaitė turėjo įgimtą veido ligą. Motina dirbo Vilkaviškio apylinkės teismo raštinėje. Šeimos tėvas dirba akcinėje bendrovėje, Gudaičių sūnus Gintaras mokosi paskutinėje vidurinės mokyklos klasėje.

Apie Vytautą Miliauską žinių nepateikiama.

Neatmetama versija, kad keltu plaukė ir daugiau Lietu- vos gyventojų. Lietuvos piliečiai vienai dienai į Stokholmą gali vykti be vizų, todėl jų pavardės nefiksuojamos pasienio tarnybų kompiuteriuose.

• **VITO LINGIO ŽUDIKŲ TEISMAS PRASIDĖS SPALIO 5 DIENĄ.** Taip nuspręsta Aukščiausiojo Teismo tvarkomajame posėdyje.

Pagal pernai priimtą Baudžiamojo kodekso papildymą ypač svarbias bylas, susijusias su organizuotu nusikalsta- mumu, Aukščiausiojo Teismo nagrinėja trys teisėjai. Jie kol kas dar nepaskirti.

Kaltinimą byloje palaikyti ėmėsi Generalinis prokuroras Artūras Paulauskas, pats betarpiškai dalyvavęs ją tiriant. Kaltinamųjų gynėjai tvarkomajame posėdyje prašė gražinti bylą tardymui, tačiau nuspręsta, jog surinkta pakankamai įrodymų, kad ji būtų nagrinėjama.

"Respublikos" dienraščio vyriausiojo redaktoriaus pava- duotojo ir vieno leidėjų Vito Lingio nužudymu pernai spalio 12 dieną kaltinami Borisas Dekanidzė, Igoris Achremovas, Viačeslavas Slavickis ir Borisas Babičėnka. Šie 28 – 32 metų vyrai priklausė vadinamajai "Vilniaus brigadai", kuri vertėsi turo prievartavimu, plėšikavimu, vagystėmis. Dalis jos narių nuteisti.

• **NAUJASIS LDDP FRAKCIJOS VADOVAS SIŪLO PAKEISTI DALĮ VYRIAUSYBĖS.** Praėjusį savaitgalį spau- dos konferenciją surengė naujasis LDDP frakcijos Seime seniūnas Gediminas Kirkilas. Šiame poste jis pakeitė Justi- ną Karosą, vadovavusį didžiausiai Seime frakcijai (72 nariai) nuo pirmųjų Seimo darbo dienų.

Gediminas Kirkilas sakė, kad būtina sustriprinti vyriausy- bės veiklos parlamentinę kontrolę. Politinė vyriausybės koncepcija turi būti realizuota, pabrėžė jis. Jis tvirtino, kad ir tie ministrai, kurie nėra LDDP nariai, privalo vykdyti daugu- mą vietų Seime gavusios partijos programą. Frakcijos pirmi- ninko nuomone, vien tik premjeras negali atstovauti visos komandos. Kalbėdamas apie vyriausybės personalinę sudėtį, jis patvirtino savo ankstesnius žodžius, jog "kai kurie ministrai silpni". Tokiais jis laiko Finansų, Energetikos, Pramonės ir prekybos, Žemės ūkio, Ryšių ir informatikos bei Transporto ministrus. Tačiau, atsakydamas į klausimą, ar ketina juos pakeisti, Gediminas Kirkilas atsakė, kad to daryti nesiroošia, kaip neturi tokių sumanymų ir viso kabineto at- žvilgiu. "Jos veikloje yra pozityvių momentų", pabrėžė jis.

Kalbėdamas apie santykius su Ministru Pirmininku, kuris yra ir partijos vadovas ir kuris naujojo frakcijos pirmininko pareiškimus Vyriausybės atžvilgiu pavadino neatsakingais bei netoleruotinais, Gediminas Kirkilas sakė, jog konflikto tarp jų nėra, tai paprasta diskusija. Gediminas Kirkilas kritikavo RTV vadovus už tai, kad "silpnai kontroliuojamas eteris".

Savaitės pradžioje atsistatydino Žemės ūkio ministras Rimantas Karazija, ilgus metus dirbęs Veterinarijos akade- mijos rektoriumi. Vietoje jo paskirtas Vytautas Einoris, so- vietmečiu jis buvo Vaisių ir daržovių ministras. Laukiama ir kitų pasikeitimų ministrų kabinete, bręsta permainos TVR valdyboje.

Gediminas Kirkilas LDDP frakcijoje atstovauja vadi- namąją "aparatchikų" grupę, – tuos, kurie iki nepriklausomybės buvo profesionalūs partiniai darbuotojai.

• **GINČA DĖL GENERALINIO PROKURORO LAIMĖJO PREZIDENTAS.** Seimas sutiko su Respublikos Prezidento pasiūlytomis Prokuratūros įstatymo pataisomis ir pakeitė tvarką, pagal kurią šis įstatymas įsigalios.

Šiomet liepos 20 dieną priimto Prokuratūros įstatymo Algirdas Brazauskas nepasirašė ir grąžino jį Seimui svarstyti pakartotinai. Jis konstatavo, jog prieštarauja Konstitucijai įstatymo nuostata, kad Generalinį prokurorą skiria ir atleidžia Seimas Respublikos Prezidento teikimu, o Generalinio

Nepaklusnus kunigas

Kunigas Jean-Bertrand Aristide, 1990 m. gruodžio mėn. išrinktas Haiti prezi- dentu, vėl pasirengęs grįžti į Haitį ir perimti savo parei- gas. Savo inauguracijos kal- boje 1991 m. vasario mėn. kunigas Aristidas pažadėjo Haiti piliečiams socialinį tei- singumą, pažadėjo išnaikinti korupciją. Jis pakėlė darbi- ninkų algų minimumą nuo 2.30 dol. iki 4 dol. už dienos darbą. Jam tuomet nebuvo lemta įgyvendinti pažadų, nes 1991 m. rugsėjo mėn. ka- riuomenės perversmas jį pa- šalino iš pareigų ir ištremė į užsienį. Jis pakaitomis gy- veno JAV-se ir Venecueloje.

Kun. Aristidas gimė ne- turtingoje Port Salut, Haiti pietinio pakraščio, šeimoje

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

1953 liepos 15 d. Baigęs gimnaziją, jis studijavo teo- logiją, psichologiją ne tik Haiti ir kaimyninės Domi- nikonų respublikos mokyk- lose, bet tęsė mokslus Izrae- lyje, Egipte, Anglijos, Grai- kijos ir Kanados kolegijose. Jis susikalba šešiomis kalbo- mis, gali skaityti dar dviem. Įstojęs į saleziečių ordiną, kunigas Aristidas nuo pirmų- jų dienų pasirodė nepaklus- nus ordino narys. Jam vado- vybė buvo uždraudusi kištis į politiką, agituoti už Haiti so- cialinį teisingumą. Romoje saleziečių ordino atstovas neseniai paaikšino spaudai, kad kun. Aristido politinė veikla kiršino tikinčiuosius,

ragino juos imtis smurto veiksmų, skatino neapykan- tą. Jo pamokslai rėmėsi kla- sių kovos garbinimu, kas ne- siderina su katalikų Bažny- čios mokymu, pasakė sale- ziečių kun. Luf Van Looy rugsėjo 20 d.

Kun. Aristidas aiškino, kad jo meilė prispaustiems Haiti gyventojams, jo veikla už teisingumą ir demokratiją derinasi su jo kunigiška veik- la. Jis nurodė, kad apie 60 nuoš. jo šalies gyventojų gy- vena didžiausiame skurde. Pagal Pasaulio Banko nusta- tyta pragyvenimo minimu- mą, kuris skiria vienam žmo- gui metinį 150 dol. uždarbį, Haiti žmonės ne tiek neuždir- ba. Apie 89 nuoš. Haiti gy- ventojų yra katalikai, jo pa- reiga esanti juos ginti ir už juos kovoti.

Kai 1986 m. iš Haiti pa- bėgo, JAV kariuomenės lėk- tuvu išvežtas, diktatorius Jean Claude Duvalier, vadi- namas "Baby Doc", paveldė- jęs prezidento vietą iš savo tėvo, ilgamečio diktatoriaus "Papa Doc", Saleziečių ordi- no vadovybė pareikalavo, kad kunigas Aristidas sustab- dytų savo politinius pamoks- lus. Į tą reikalavimą piktai atsiliepė parapijos Šv. Bosko jaunimo organizacijos nariai. Saleziečiai bandė 1987 m. perkelti kun. Aristidą į kitą parapiją, tačiau aštuoni vyrai paskelbė bažnyčioje bado streiką. Pagaliau tuomentin-ės Haiti valdžios slaptoji milicija puolė Aristido baž- nyčią, ją sudegino, nušovė 12 bažnyčios gynėjų, 70 su- žeidė. Saleziečių ordino va- dovybė Romoje paskelbė, kad kun. Aristidas perkelia- mas į Kanadą. Tūkstančiai Haiti tikinčiųjų surengė de- monstracijas, viešai protes- tavo, skundėsi Popiežiui. Pats kunigas atsisakė išva- žiuoti ir Saleziečiai 1988 pa- skelbė, kad jis pašalinamas iš ordino už nepaklusnumą. Nors Haiti prezidentas ofi- cialiai lieka kunigas, jis šiuo metu negali eiti kunigo pa- reigų. Jis turi būti "įkardi- nuotas", turi būti priimtas kurio nors Bažnyčios vysku- po arba turi įstoti į kurį kitą religinį ordiną. Prez. Aristi- das pareiškė 1992 m., kad jis buvo susitikęs su JAV epis- kopatų vyskupu Walker iš Long Island ir kalbėjosi apie jo perėjimą į Episkopatų Bažnyčią, tačiau iki šiol jis neperėjo ir lieka kataliku.

TRUMPAI

• Libijoje įvyko 25 metų šventė-minėjimas nuo pulki- ninko Quaddafi atėjimo į valdžią. Jis pats vadovavo

(Nukelta į 10 psl.)

prokuroro pavaduotojus – taip pat Seimas, bet jau Generaliniam prokurorui pateikus. Jo nuomone, tai yra Prezidento prerogatyva.

Prezidentas atkreipė įstatymų leidėjų dėmesį, jog Kon- stitucijos 67-ajame straipsnyje nustatyta, kad Seimas steigia įstatymo numatytas valstybės institucijas bei skiria ir atlei- džia jų vadovus. Tuo tarpu Generalinė prokuratūra nėra naujai steigiamą, o tik reorganizuojama. Be to, teigė Algir- das Brazauskas, Konstitucijos 84 straipsnis nustato išsamų sąrašą tų valstybės institucijų vadovų kandidatų, kurias Sei- mui teikia Prezidentas. Jame Generalinio prokuroro kandi- datūra neminima.

Pataisytame įstatyme užfiksuota, kad Generalinį proku- rorą septyneriems metams skiria Respublikos Prezidentas. Kandidatūrą taip pat pasirenka pats Prezidentas. Jis skiria ir Generalinio prokuroro pavaduotojus, tačiau pastarojo teikimu.

Įstatyme dėl Prokuratūros įstatymo įgyvendinimo palik- tas straipsnis, numatantis, kad Generalinis prokuroras prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo turi būti paskirtas iki šių metų lapkričio 15 dienos. Tačiau pakeista nuostata, pagal kurią dabar dirbančio Generalinio prokuroro įgaliojimai pasibaigia gruodžio 31 dieną. Respublikos Prezidentui pasiūlius, jie baigsis paskyrus Generalinį prokurorą prie Aukščiausiojo Teismo.

Už Prezidento pataisas balsavo 49 Seimo nariai, prieš – 2. Dešinėsios frakcijos balsavime nedalyvavo. Jos pareiškė protęstą dėl to, kad prieš tai vykusiam balsavime Seimo priimtasis įstatymas ir prezidentinis variantas surinko po ly- giai balsų. Tačiau, Seimo pirmininko pavaduotojui Juozui Bernatoniui pasiūlius, buvo balsuojama dar kartą. Tuo metu salėje susirinko daugiau LDDP frakcijos narių, kurie ir nulėmė prezidentinių pataisų pergalę.

• **LIETUVA DAR KARTĄ REIKALAUJA, KAD RUSIJA IŠDUOTŲ RAINIŲ TRAGEDIJOS KALTININKĄ.** Generalinis Prokuroras Artūras Paulauskas ketvirtą kartą kreipėsi į Ru- sijos Generalinį prokurorą Aleksejų Iljušenką, prašydamas išduoti Petrą Raslaną, kaltinamą taikių gyventojų žudymu. Į ankstesnius prašymus Maskvą atsakė negalinti to daryti, nes Petras Raslanas yra Rusijos pilietis. Rusijos Generalinė prokuratūra siūlėsi pati spręsti Petro Raslano atsakomybės klausimą ir prašė atsiųsti iš Vilniaus tardymo medžiagą.

Buvęs Lietuvos SSR saugumo komisariato Telšių ap- skrities skyriaus viršininkas Petras Raslanas kaltinamas įsa- kęs ir pats dalyvavęs nužudant 76 žmones Rainiuose 1941 metų birželio 24-25 dienomis.

Prokuratūros žiniomis, 80-metis Petras Raslanas gyvena Maskvos srityje.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas maždaug prieš mėnesį atsisakė nagrinėti jam perduotą Petro Raslano bylą, nes Lie- tuvos įstatymai kol kas nenumato, kad kaltinamasis gali būti teisiamas jam nedalyvaujant teisme. Tokia procedūra nu- matyta siūlomose baudžiamojo proceso kodekso pataisose. Jas žadama priimti šiemet. Tada Petras Raslanas, tikriaus-iai, bus teisiamas už akių.

• **NUKRITO ALGIRDO BRAZAUSKO REITINGAS, JI PRALENKĖ EGIDIJUS BIČKAUSKAS.** Algirdas Brazauskas pirmą kartą po jo išrinkimo Respublikos Prezidentu 1992 metų rudenį prarado pirmą vietą tradicinėje kiekvieną mėne- sį Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir viešosios nuomo- nės kompanijos rengiamoje sociologinėje apklausoje. Jį pralenkė Seimo pirmininko pavaduotojas Egidijus Bičkauskas.

Egidijus Bičkauskas surinko 51 balsą, Algirdas Brazaus- kas – 46. Trečioje vietoje yra Seimo narys Romualdas Ozo- las (44 balai), ketvirtoje – opozicijos lyderis Vytautas Lands- bergis (34).

(B.B.) ELTA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

PATYRUSIOS RANKOS LIEKA PRIE VAIRO

Juozas Žygas

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 23-čias Seimas įvyko 1994 m. rugsėjo mėn. 3-4 d. Detroite. Seimas yra laikytinas sėkmingu ir pavykusi, jau vien dėl to fakto, kad jame dalyvavo apie 50 rinktų atstovų. Tai rodo, kad Sąjunga yra dar gyva ir gabi. Be to, simpoziumui buvo pakviesti tinkami kalbėtojai, kurie galėjo patraukti klausytojų dėmesį. Detroitiškis seimo rengimo komitetas, įdėjo labai daug darbo ir yra vertas pelnytų padėkos, tačiau Seimo sėkmė, daugeliu atžvilgiu, yra taip pat didelis nuopelnas buvusios veiklios centro valdybos. Nors nėra paslaptis, kad joje vienu metu buvo mažas vidaus nesutarimas, tačiau sveikas protas laimėjo. Čia buvo ir demokratinių principų laimėjimas. Reikia manyti, kad po šitokio išbandymo, tolimesnė veikla turėtų būti dar darnesnė ir gyvesnė.

Nors asmeniškai Seime nedalyvavau, bet esu susipažinęs su jo programa, ir iš to, ką iš dalyvavusių girdėjau, galiu bendrą vaizdą susidaryti. Visi Seimai yra maždaug panašūs. Lyg ant to paties kurpaliaus daryti, tik galbūt skirtingi vardai ir veidai, kurie garbės prezidiume sėdi. Be visų registracijų, Seimo prezidiumo ir komisijų sudarymo. Ir vėliau sekančių pranešimų.

Šiame Seime buvo pagerbtas ambasadorius Anicetas Simutis, jo 85-to gimtadienio ir 60 metų konsularinės veiklos paminėjimu. Gerai, kad yra pagerbiamas nusipelnęs žmogus, kol jis dar gyvas yra! Susirinkusiems jį pristatė ir apie jo asmenį ir veiklą kalbėjo, Lietuvos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas.

Įdomiausia Seimo programos dalimi, turbūt reikėtų laikyti simpoziumą. Kuriam buvo parinkta aktuali tema: "Politinės partijos Lietuvo-

je". Tą temą nagrinėjo: Prof. Julius Šmulskštys, prof. dr. Bronius Nemickas ir Aidas Palubinskas. Kalbėtojai buvo vykusiai parinkti, kadangi pasaulėžiūriniai jie atstovavo visą politinį spektrą, išskyrus kraštutinius kairiuosius (LDDP). Dalyvavusiųjų žodžiais, simpoziumas buvo gyvas ir įdomus.

Daugeliui rūpėjo, kokie bus rinkimų rezultatai, gal bandys nauji žmonės. O jeigu nauji, tai kas jie? Nors liaudies patarlė sako, kad "Nauja šluota geriau šluoja", tačiau visuomeninėje veikloje, yra geriau jau išbandyti žmonės. Atrodo, kad ir Seimo delegatai panašios nuomonės buvo, ar savo tarpe pasitarę, tokios nuomonės priėjo. Tad buvo paprašyta buvusioji valdyba, kad ir toliau savo pareigas eity. Mano nuomone, buvo protingas sprendimas padarytas!

Valdybos ir garbės teismo bei kontrolės komisijos rinkimų klausimus išsprendus, buvo einama prie Seimo uždarymo. Seimą uždarius, dar vyko Tautinio Kultūros Fondo ir Vilties draugijos suvažiavimai. Po visų pranešimų vyko gana gyvos diskusijos. Kaip visur, taip ir šiame suvažiavime diskusijos vyko dėl Lietuvos reikalų ir paramos jai. Iš Lietuvos Tautininkų Sąjungos vadovybės, yra gautas gana "kuklus" prašymas, būtent: jie pageidautų, kad išeivijos tautininkai jiems mokėtų 28,000 dol. metinę duoklę. Visų dabar Lietuvoje veikiančių politinių partijų veikėjai, turi vienodą mentalitetą. Neva jie eina jau "nauju keliu", bet atsisukę atgal, vis "senus gerus laikus" prisimena. Kuomet buvo "dotacijos", algos ir kelionpinigiai. Dabar to viso nebėra, tad ir pasigenda. Be "karvytės" jie nemoka gyventi, tad ir kreipiasi į išeiviją. Jų manymu, toks jų prašymas, yra logiškas ir gana

TREČIASIS MIUNCHENAS

(Atkelta iš 1 psl.)

jai grėsiantį rusų okupacijos pavojų. Lietuvai pavojus iš rusų grėsia ir dabar: čia glūdi mano minties ir 1940 – 1994 m. laiko ryšys. Ypač, kai tas pavojus griaužia akis raudonojo saulėleidžio dulkėmis.

Grįžkime į 1994 m. rudenį. Štai, kaip romane ar teatre: atverti knygos viršelį (ar atsiskleidžia scenos uždanga) ir New Yorke iš lėktuvo išlipa Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas! Panašiai, kaip tas 1993 m. rugsėjo mėnesio spektaklis, įvykęs tame pačiame New Yorke: ir pernai rudenį jis mus apdovanojo savo apsilankymu.

Šiais metais jo jau nebesutiks ambasadoriai Stasys Lozoraitis ir Anicetas Simutis... Jį pasitiks jo paties ir jo partijos paskirtos, raudonojo saulėleidžio dulkėmis išpuoduotos asmenybės. Vėl prezidentas sakys kalbą Jungtinėje Tautose. Pernai metų kalboje jis paminėjo Rytprūsių opą ir pavojų Lietuvai. Kaip bus šiais metais, ar išdrįs? Juk eina kalba (o gal jau užbaigta, tik nežinome) apie rusų kariuomenės tranzito teises per suverenios Lietuvos teritoriją!

Reikia manyti, kad, atvykdamas į šį kraštą, prezidentas atveš ir dovanų, kaip kad anas Amerikos karo laivas į Klaipėdą atvežė. Tiesa, Lietuvos prezidento dovanos yra ne materialinės, bet, tam tikra prasme, "dvasinės" – ordinaai, medaliai, padėkos lakštai, bičiuliškumas, kvietimai keltis gyventi į Lietuvą, atgauti pilietybę ir t.t.. Tiesa, užsiminus apie tą Amerikos

karo laivą, reikėtų prezidento paklausti ar ir rusų laivai, atplaukę į Klaipėdą, yra apdedami tokiais žvėriškais mokesčiais? Ar už rusų kariuomenės tranzitą per Lietuvos teritoriją, irgi bus galima tikėtis Lietuvos padiktuotų, proporcingų pajamų? O kaip atrodytų, jeigu, kur nors Chicagoje vaišinamam prezidentui, už priešpiečius būtų pateikta kelių tūkstančių dolerių sąskaita, panašiai kaip tam Amerikos laivui? Akiplėšiškų sąskaitų tvarką proteguodamas, besisvečiuojantis krašto prezidentas turėtų suprasti ir jam pačiam sąskaitėlės pakisimą šalia lėkštės.

Užsiminus tūkstančius, paminėkime milijonų šimtus. spaudoje matėme, kad Lietuva pasauliui yra prasiskolinusi kelis šimtus milijonų dolerių. Tai LDDP krašto valdymo ir ekonomikos tvarkymo vaisius. Ar tokios skolos nebaugina valstybei vadovaujančių? Keli šimtai milijonų – tai ne dulkės... O kokio padėtis su opupanto nuostoliais Lietuvai, Lietuvos žmonėms? Ambasadorius Lozoraitis taikliai sakydavo, kad Vokietija nesiunčia savo buvusiai okupuotai Prancūzijai sąskaitų už okupacijos išlaidas bei ten paliktus įrengimus... kad Prancūzija nemoka pensijų buvusio okupanto karininkams.

Kada gi pagaliau Lietuva atsiims savo nekilnojamą turtą Paryžiuje, Romoje, Berlyne? Neužmirština krašto sunki ūkininkų būklė, kai pinigai mėtomi prezidentiniams blizgučiams. Viešnagės metu prezidento patarėjai galėtų pasižiūrėti į Amerikos

prezidento limuzinų numerių lenteles ir pasiteirauti, kiek tūkstančių Baltieji Rūmai už jas sumoka. Iš tikrųjų, kai kur toks Lietuvos valdymas daugiau primena kraštą išnaudojančius, prabangoj mirkstančius Haiti generolus, gal bananų respublikų vadukus, ir sovietijos privilegijose užaugusius aparatininkus. Šitie visi skubotai suminėti reiškiniai yra savigarbos ir kraštui gyvybinės reikšmės reikalas.

Galų gale, prezidentas su savo LDDP yra skolingas už bolševikinės okupacijos kolaborantus, žymesnius stribus ir, bendrai, to meto nusikaltėlius Lietuvai ir žmoniškumui. Kai kurie jų laisvai vaikšto Lietuvoje, kiti yra pabėgę į svetimus kraštus. Tas pats mąstelis privalo būti taikomas ir vokiečių ir rusų okupacijos nusikaltėliams. Nekalbėkite niekų, kad rusų okupacijos metu visi tik tyliai troško Lietuvos laisvės, o vokiečių metu naikino žmones.

Prezidentas Brazauskas atskrenda nešdamasis anų laikų dulkėmis persuktą bagažą. Prieš mėnesį DRAUGE Vytautas Volertas A. Brazauską citavo: "Į savarakiškos Lietuvos valstybės idėją aš žiūriu neigiamai. Aš manau, kad tai nerealu". Žvelgiant į brazauskinės valdymo eros visumą ir į detalių dulkes, galima kartoti paties A. Brazausko 1989 išskiemenuotus žodžius: neigiama, nerealu. Tokios politikos, tokios laikysenos šviesoje negalima neklausti: o gal čia didžiulė talentingai vaidinama apgavystė? Kur iš tikrųjų yra vairuojama Lietuva?

(1994-IX-25)

ALGIRDAS BRAZAUSKAS PHILADELPHIJOJE

(1994 m. Rugsėjo 29 d., Washingtonas) Šiandien Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas su delegacija lankėsi Philadelphijoje. Prezidentą į trumpą išvyką iš New Yorko lydėjo patarėjas užsienio politikos klausimais Ambasadorius J. Paleckis, Lietuvos Ambasadorius Washingtonė dr. A. Eidintas, buvęs Lietuvos atstovas Jungtinėje Tautose ambasadorius A. Simutis ir Lietuvos Misijos JT patarėjas D. Sužiedėlis.

kuklus. Mūsiškių tarpe, kaip visuomet, taip ir Detroite buvo tokių, kurie linkę "Lietuvai viską atiduoti", tik, žinoma, (ne jų pačių pinigų). Čia ir vyko diskusijos. Kol buvo prieita visiems priimtino sprendimo: "pagal galimybes". Maždaug tuo ir buvo pabaigta.

Atvykus į Philadelphijos Ritz-Carlton viešbutį, Prezidentą pasitiko Lietuvių Bendruomenės ir World Affairs Council atstovai. World Affairs Council – tai įtakinga Visuomeninė organizacija, besidominti tarptautiniais santykiais, turinti skyrius stambiausiuose JAV miestuose. Ji jungia verslininkus, visuomenės atstovus, JAV politinius veikėjus. World Affairs Council susitikime Prezidentas A. Brazauskas angliškai pasakė kalbą, kurioje papasakojo kelio į Nepriklausomybę istoriją ir jo etapus, įvardino svarbiausias šiuo metu Lietuvos užsienio politikos gaires, ypač pabrėždamas Lietuvos ir JAV santykių plėtojimo svarbą. Savo kalboje Prezidentas pažymėjo, kad Lietuvos užsienio politika yra vykdoma ir abipusiai naudingai koordinuojama su Vakarų šalimis.

Po kalbos Prezidentas A. Brazauskas atsakė į pateiktus gausius klausimus. Ten pat Pensilvanijos nacionalinės Gvardijos Generolas James W. MacVay įteikė valstijos Gubernatoriaus Robert Casey pasveikinimą Lietuvos Prezidentui.

Miesto istoriniame centre Prezidentas apžiūrėjo pastatus, kur gimė Amerikos demokratijos pagrindinis įstatymas – JAV Konstitucija. Po to, Lietuvos Prezidentas padėjo vainiką prie Laisvės Varpo. Įrašas vainike skelbė Lietuvos žmonių padėką Jungtinėms Amerikos Valstijoms, 50 metų nepripažinusioms Lietuvos okupacijos ir aneksijos.

Prezidentas A. Brazauskas susitiko su Philadelphijos miesto meru Ed Rendell, kuris įteikė aukštam svečiui iš Lietuvos Laisvės Varpo miniatūrinę kopiją. Pokalbyje

(Nukelta į 5 psl.)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖ

Pasinaudodamas maloniai suteikta galimybe, noriu informuoti lietuviškos spaudos skaitytojus apie Lietuvos Respublikos pilietybės atstatymo bei piliečio paso išdavimo tvarką. Tikiuosi, kad šis straipsnis bus įdomus ir naudingas visiems Lietuvos piliečiams, kurie karo audrų nublokšti, okupacijos vengdami ar gyvenimo aplinkybių verčiami atsikūrę užsienyje, o taip pat jų vaikams, kurie gal būt irgi norėtų daugiau sužinoti apie savo teises į Lietuvos Respublikos pilietybę. Kita priežastis, paskatinusi paruošti šį straipsnį, yra trūkumas informacijos apie Lietuvos pilietybės atstatymą tarp Amerikos lietuvių bei netikslus Lietuvos įstatymų, kurie reguliuoja pilietybės klausimus, aiškinimas, kartais pasirodantis spaudoje.

Manau, kad žinios, kurias atidus skaitytojas galės rasti šiame straipsnyje, padės išsklaidyti įvairius gandus,

sklandančius tarp lietuvių apie pilietybės atgavimą bei suteiks teisingas žinias tiems, kurie nori atstatyti savo turėtą Lietuvos pilietybę arba įgyvendinti turimą teisę į Lietuvos pilietybę. Kadangi Amerikos lietuviai, kurie kreipiasi į Generalinį konsulatą tikslu gauti Lietuvos Respublikos pilietybę, paprastai užduoda panašius klausimus apie pilietybę, pasus, teisės į pilietybę išsaugojimą, pamėginsiu atsakyti į dažniausiai pasitaikančius klausimus šioje publikacijoje.

Kas yra Lietuvos Respublikos piliečiai

Pagal Lietuvos Respublikos Pilietybės įstatymą lietuvių kilmės asmenys, prieš 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę, ir jų vaikai, taip pat kiti asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę (jei visi nurodyti nėra repatrijavę iš Lietuvos) ir nuo 1940 m. birželio 15 d. iki 1990 m. kovo

11 d. pasitraukę arba ištremti iš Lietuvos ir šiuo metu gyvenantys kitose valstybėse, yra Lietuvos Respublikos piliečiai. Jie gali atstatyti Lietuvos Respublikos pilietybę raštu pareikšdami Lietuvos respublikos Vidaus reikalų ministerijai ar Lietuvos Respublikos diplomatinėms įstaigoms užsienyje, kad jie yra Lietuvos Respublikos piliečiai, ir pateikę patvirtinančius įrodymus. Atstatant Lietuvos pilietybę, jiems nėra būtina atsisakyti įgytos kitos valstybės pilietybės.

Kas turi teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę

Tas pats įstatymas numato, kad teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę neterminuotai išsaugoma asmenims, turėjusiems Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., ir jų vaikams, gimusiems Lietuvoje ar pabėgėlių stovyklose bei visiems kitiems lietuvių kilmės asmenims, jei visi anksčiau išvardinti gyvena užsienio valstybėse ar jų valdomose teritorijose.

Kokie dokumentai patvirtina Lietuvos Respublikos pilietybę

Nuo 1993 m. liepos 1 d. vienintelis dokumentas, patvirtinantis Lietuvos Respublikos pilietybę, yra naujasis Lietuvos respublikos piliečio pasas. Lietuvos Respublikos užsienio pasas ar Lietuvos Respublikos piliečio pažymėjimas šiuo metu nebegalioja. Kokie dokumentai patvirtina teisės į Lietuvos Respublikos pilietybę išsaugojimą

Asmenims, kuriems išsaugoma teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę, pagal jų prašymą išduodamas šią teisę patvirtinantis dokumentas, kuris vadinasi "Teisės į Lietuvos Respublikos pilietybę išsaugojimo pažymėjimas". Šis dokumentas leidžia jį turinčiams asmeniui kartu su šeimos nariais atvykti į Lietuvą be vizų ir gyventi Lietuvoje.

Kaip galima gauti Lietuvos respublikos pasą

Pagal dabar galiojančią tvarką, Lietuvos Respublikos piliečio pasai yra išduodami Vidaus reikalų ministerijoje, o sprendimą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atstatymo priima vidaus reikalų ministras. Diplomatinės įstaigos tarnauja tik kaip tarpininkai, jos surenka dokumentus, juos patikrina, jeigu yra reikalas – legalizuoja, ir persiunčia į Vidaus reikalų ministerijos Migracijos departamento pasų skyrių.

Norint gauti Lietuvos Respublikos piliečio pasą, pirmiausia reikia kreiptis į Generalinį konsulatą New Yorke, nurodant savo vardą, pavardę, gimimo metus ir vietą bei tikslų adresą JAV. Generalinio konsulato adresas:

Consulate General of Lithuania
420 Fifth Avenue, 3 rd floor
New York, NY 10018
telefonai: (212) 354-7840 ir (212) 354-7849 (skambinkit darbo dienomis nuo 10 val. ryto iki 3 val po pietų.)

Viešint Lietuvoje, galima kreiptis į Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pasų skyrių. jo adresas:

Migracijos departamento prie VRM Pasų skyrius
Saltoniškių 19
2600 Vilnius

Kokius dokumentus reikia pateikti, norint gauti Lietuvos Respublikos piliečio pasą

Visi asmenys, kurie kreipiasi dėl pilietybės atstatymo į Generalinį konsulatą ir praneša savo vardą, pavardę, gimimo metus ir dabartinį adresą Amerikoje, gauna laišką, kuriame nurodomi visi dokumentai, kuriuos reikia pristatyti norint gauti Lietuvos Respublikos piliečio pasą. Tuo pačiu yra pasiunčiamos ir anketos, kurias reikia užpildyti.

Asmuo, norintis gauti Lietuvos Respublikos pasą, paduoda raštišką pareiškimą. Prie pareiškimo pridedami šie dokumentai (arba notariš-

kai patvirtintos jų kopijos):

1. dokumentai, patvirtinantys asmens tapatybę (pasas ar jį atstojantis dokumentas). Amerikos lietuviai gali pateikti JAV piliečio paso pirmo puslapio notariškai patvirtintą kopiją arba nuolatinio gyventojų pažymėjimo notariškai patvirtintą kopiją;
2. dokumentai, patvirtinantys, kad asmuo iki 1940 m. birželio 15 d. turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę. Tai gali būti Lietuvos vidaus ar užsienio pasas, išduotas iki 1940 m. birželio 15 d., gimimo ar krikšto liudijimai, taip pat archyvai ar kiti dokumentai, patvirtinantys šį faktą;
3. dokumentai, patvirtinantys giminystės ryšį, jeigu dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atstatymo kreipiasi asmuo, kurio tėvai turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d. Tai gali būti gimimo liudijimas, kuriame būtų nurodyti tėvų vardai ir pavardės;
4. dokumentai, patvirtinantys pavardės keitimą, jeigu dėl paso išdavimo kreipiasi asmuo, kuris dėl santuokos, natūralizacijos ar kitų priežasčių yra keitęs savo pavardę. Dėl to ištekęsios moterys, kurios kreipiasi dėl paso išdavimo, turi pateikti santuokos liudijimą;
5. jeigu asmuo, kuris kreipiasi dėl paso išdavimo turi vaikų, jaunesnių kaip 16 metų, reikia pateikti jų gimimo liudijimus;
6. jeigu pateiktuose dokumentuose (gimimo ar krikšto liudijime, pase ir kt.) skiriasi asmens duomenys (pavardė, vardas, gimimo data ar vieta) – reikia pateikti dokumentą, paaiškinantį tuos pakeitimus. Jeigu tokių dokumentų nėra, reikia parašyti raštišką paaiškinimą Vidaus reikalų ministro vardu, paaiškinantį kaip atsirado šie skirtumai. Prie visų dokumentų, pateikiamų ne lietuviškai, turi būti vertimas į lietuvių kalbą.

Arnoldas Milukas
Lietuvos Respublikos konsulas New Yorke

MODERNAUS TAUTIŠKUMO PROBLEMOS

(Atkelta iš 1 psl.)

taptų teigiamu pavyzdžiu lietuvių geram vardui pasaulyje palaikyti, tuo pačiu ir lietuviybės prestižui pakelti.

Kokie reikalavimai turėtų būti keliami modernios tautiškosios ideologijos nešėjams, t.y. žmonėms, kurie propaguos tautos ateities kelius, siūlys tautai jos ateities viziją, ir, gavus tautos mandatą, šią viziją imtųsi įgyvendinti tikrovėje. Paminėsiu keletą bruožų:

- 1) pažinti savo tautos materialinį ir dvasinį paveldą geriau negu tai pažįsta kiti;
- 2) suvokti kiekvieno tautos ir valstybės raidos etapo ypatybes, tiksliai diagnozuoti negalias šalies ekonomikoje, politikoje ir socialiniame gyvenime, išaiškinti jų priežastis, pasiūlyti realias išeitis;
- 3) savo klaidas suvokti ir pripažinti patiems prieš tai, kol jas suvoks ir išreklamuos kiti;
- 4) rasti savo vietą Europoje ir pasaulyje ir ten nuosekliai eiti pirmiau, negu tai mums pasiūlys kiti;
- 5) oponentų politinius ar ekonominius sprendimus, jeigu jie prieštarauja modernaus tautiškumo idėjai ar veiksmų programai NEIGTI savuoju TEIGIMU; nepritarti politikai ar politikams, jeigu jų veiksmai ir siekiai turi vien reklaminį politinio spektaklio pobūdį;
- 6) griežtai atmesti tezę: "kuo blogiau tautai, tuo ge-

riau opozicijai";

7) pagal galimybes realizuoti savo veiklos programines nuostatas, nelaukiant "palankaus šanso" (buvimo ozicijoje, artėjančių rinkimų ir pan.).

Kur bręsta ir kas brandina tautiškąją ideologiją?

Modernaus tautiškumo ideologija bręsta tiek ją atstovaujančiose tautinėse politinėse ir visuomeninėse organizacijose (pirmiausia paminėtinos Lietuvių tautininkų sąjunga Lietuvoje ir Amerikos lietuvių tautinė sąjunga Jungtinėse Amerikos valstijose), tiek ir šalia jų. Mūsų manymu, kiekvienas save laikantis lietuvių, jeigu jis suvokia asmens, tautos ir valstybės interesų vienovės principą, jeigu nepaskęsta iš svetur atneštos dogmos, bet ieško atramos ir atsakymo, pirmiausia, savo tautos patirtyje, jeigu nepasimeta postkomunistinės destruktijos sukeltų sunkumų sumaištyje, jeigu išlaiko švarią sąžinę, skiria savo protą, fizinę galią ir išteklius VAIKŲ ŽEMEI sukurti, jeigu užsiima ne tautos kiršinimu, ne takoskyru, bet jungčių paieškomis, tas save gali laikyti tautininku. Tokių žmonių buvo, yra ir bus tautoje visada daugiau negu jų būna registruotų vienoje ar kitoje politinėje struktūroje. Tai ir yra šios idėjos stiprybės laidas.

(Pabaiga)

Paminklas tremtiniais ir partizanams Garliavos kapinėse. Jame iškalti žodžiai: Prisimink, lietuvi, tuos, kurie krito gindami Tėvynės laisvę, žuvo Sibiro žemėje ir kitose plačiojo pasaulio vietose.

L.Kulbienės nuotr.

LR MINISTRO PIRMININKO A. ŠLEŽEVIČIAUS PAREIŠKIMAS DĖL ŽYDŲ ŽUDYNIŲ LIETUVOJE ANTRJO PASAULINIO KARO METAIS

Antrojo Pasaulinio karo metais Lietuvoje buvo išžudyta virš 200 000 žydų tautybės žmonių. Tai skaudi Lietuvos praeitis, kurią būtina dorai ir atvirai įvertinti. Ir nors žudynės buvo nacių politikos realizacija okupuotame krašte, tačiau tai, kad ne vienas šimtas lietuvių tiesiogiai dalyvavo žydų tautos genocide, reikalauja mūsų ištarti atgailos žodžius, atsiprašyti žydų tautą už nekaltų mūsų bendrapiliečių kančias, vežimą į koncentracijos stovyklas, žudymą.

Tuo pačiu norėčiau pareikšti, kad Lietuvos Respub-

likos Vyriausybė prisiima atsakomybę už žudynių dalyvių persekiojimą, vykdys šį darbą nuosekliai, sąžiningai ir viešai. Tai nekompensuos skriaudos žydų tautai tačiau tai bus rimtas žingsnis teisingumo link.

Lietuvoje šimtmečiais taikingai sugyveno lietuviai ir žydai. Lietuvos vyriausybė sieks pratęsti šias tradicijas, bendradarbiaudama su žydų bendruomene Lietuvoje, su žydų diaspora kitose šalyse ir vystydama abipusiai naudingus santykius visose srityse su Izraelio Valstybe.

"LIETUVA NEBUVO SOVIETŲ SĄJUNGOS IR NĖRA "ARTIMOJO UŽSIENIO" DALIS"

Prieš išskrisdamas į Vilnių naujasis Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorius Lietuvai James W. Swihartas atsakė į Gintauto Alksninio klausimus.

James W. Swihart ambasadoriumi Lietuvoje Amerikos prezidentas Bill Clintonas paskyrė liepos 21-ąją. Vėliau jo kandidatūra buvo patvirtinta ir Senato užsienio santykių komitete. Washingtono pašonėje esančiame Arlingtone vykusio JAV lietuvių bendruomenės XIV tarybos pirmosios sesijos dalyviai šeštadienį naujojo Amerikos ambasatoriaus Lietuvai bei jo žmonos Ellen garbei surengė iškilmingą vakarienę – palydėtuves.

Iš pradžių naujasis ambasadorius buvo nutaręs neduoti interviu, kol nebus įteikęs savo skiriamųjų raštų Lietuvos prezidentui. Vėliau į "Lietuvos aidą" klausimus atsakyti sutiko, paprašęs nepateikinti politinių klausimų.

James Swihart: Man 48 metai, esu diplomatas profesionalas. Jungtinių Amerikos Valstijų užsienio reikalų tarnyboje dirbu 25 metus. Didžiąją šio laiko dalį praleidau Europos (Vidurio ir Rytų) užsienio tarnyboje. Prieš skyrimą į Lietuvą dirbau Amerikos misijos Austrijoje vadovo pavaduotoju Vienoje.

Ar esate Lietuvoje lankęsis?

Ne. Ši kelionė bus pirmoji.

Kada savo tarnyboje pirmą kartą susidūrėte su Lietuva ir kaip?

Tai buvo 1989 metų kovo mėnesį, kai tapau JAV valstybės departamento Rytų Europos skyriaus Washingtono direktoriumi. Kadangi ne tuo metu Baltijos šalių mes nelaikėme Sovietų Sąjungos dalimi, į šį skyrių įėjo ir jos.

Tie metai buvo labai jaudinantys. Netrukus pradėjau bendrauti su Stasiu Lozoraičiu, kuris tuo metu buvo Lietuvos laikinasis patikėtinis Washingtono. Pažinau Lozoraitį labai gerai ir per kitus dvejus metus turėjau su juo, kaip ir su kitais lietuviais, daug įvairių reikalų. Tai sąlygojo gerai žinomi 1990-1991-ųjų įvykiai Lietuvoje. Rytų Europos įstaigą Valstybės departamente palikau prieš pat, kaip mes sakome, Lietuvai atkuriant visišką nepriklausomybę. 1991 metų gegužės mėnesį išvykau dirbti į Vieną. Per tuos metus daug sužinojau apie Lietuvą ir pradėjau šia šalimi labai domėtis.

Ar esate bendravęs su Jūsų pirmtaku Lietuvoje, p. Darrel Johnsonu?

Taip. Aš jį pažįstu jau daug metų. Pirmą kartą aplankiau Johnsoną, kai jis dirbo Amerikos misijos vadovo pavaduotoju Lenkijoje. Sužinojęs iš JAV valdžios apie šį mano paskyrimą, vėl su juo susisiečiau. Buvęs ambasadorius Lietuvoje suteikė man daug pamokų apie jūsų kraštą.

Ar yra p. Johnsonas Jums pataręs ko nors saugotis Lietuvoje, išpėjęs?

Kalbos apie tai nebuvo. **Kokią atsivežate nuomonę apie Lietuvos žmones?**

Turiu susidaręs stiprų įspūdį apie žmonių tautinį charakterį, kuris yra labai dvasingas, narsus ir ryžtingas. Tai svarbu suprasti ne tik kalbant apie 1990-1991 metų įvykius, kai Lietuva buvo pirmoji Baltijos šalims siekiant nepriklausomybės,

Genocidas, žudynės lieka žudynėmis. Jas griežtai smerkiame. Tačiau smerkiame visas, visų okupantų įvykdytas Lietuvos žmonių žudynes. Susipažinę su Lietuvos ministro pirmininko pareiškimu dėl žydų žudynių Lietuvoje, nekantriai laukiame ir reikalaujame panašaus pareiškimo dėl okupantų vykdyto lietuvių tautos žudymo nuo pat 1940 okupacijos pradžios.

Kviečiame Ministrą Pirmininką pasinaudoti perfrazuotu jo paties tekstu. Jau gana šiuo reikalu LDDP / ekskomunistų tylos ir okupanto iškiepytos demagogijos. Teisė ir teisybė yra viena, ji nedaloma.

Sovietų ir nacių okupacijų, metais Lietuvoje buvo sunaikinta arba trėmimais, kalėjimais ar kitomis nežmoniškomis priemonėmis fiziškai kankinta apie 300 000 lietuvių. Tai skaudi praeitis, kurią būtina dorai ir atvirai įvertinti. Ir nors žudynės bei

bet ir turint galvoje šandieną, kai kraštas turi kitų sunkumų. Kokios kliūtys bebūtų, lietuviai yra tvirti žmonės, ir aš tuo žaviuosi.

Kokia Jūsų šeima?

Žmona Ellen – profesionali vaikų mokytoja. Mokytoja ji didžiąją gyvenimo dalį, įskaitant ir Vieną – ten dirbo amerikiečių tarptautinėje mokykloje. Ji yra iš New Yorko, aš gimęs Washingtono. Turime du vaikus: dukrai – 25, sūnui – 21. Abu suaugę, dabar jau dirba, todėl prie mūsų Lietuvoje neprisiūnė. Viliamės, jog mus jie aplankys Lietuvoje, gal per Kalėdas.

Jei lieka laisvalaikio, ką veikiate?

Mano aistra – muzika. Ypač klasikinė kamerinė muzika. Kolekcionuoju kamerinės muzikos įrašus.

Ačiū už pokalbį. Linkiu sėkmės Lietuvoje.

Atsisveikinimo su p. James W. Swihartu metu kalbėję Amerikos lietuviai, lemtingų Lietuvai dienų metu turėję reikalų su tuometiniu JAV valstybės departamento Rytų Europos skyriaus direktoriumi, sakė, jog p. Swihart buvo tarp to nedaugelio Amerikos valdžios pareigūnų, kurie leisdavo skambinti jam ir į namus, bet kuriuo paros metu.

Padėkojęs už palydas į Vilnių, naujasis ambasadorius pabrėžė, kad "Lietuva nėra nei artimojo užsienio, nei buvusios Sovietų Sąjun-

NEKANTRIAI LAUKIAMAS LR MINISTRO PIRMININKO A. ŠLEŽEVIČIAUS PAREIŠKIMAS DĖL LIETUVIŲ ŽUDYMO OKUPACIJŲ METAIS

Antanas Dundzila

visas neteisėtas teroras buvo nacių bei sovietų politikos realizacija okupuotame krašte, tačiau tai, kad ne vienas šimtas lietuvių bei svetimų tautų asmenų dalyvavo lietuvių tautos genocide, reikalauja mūsų ištarti atgailos žodžius. Tolygiai yra būtina reikalauti atgailos iš visų kraštų, kurių žmonės nusiakalto Lietuvai ir lietuviams šių okupacijų metu. Lietuvių tautos genocide dalyvavusių žmonių kraštai privalo atsiprašyti už nekaltų mūsų tautiečių kančias, vežimą į vergų ar koncentracijos stovyklas, už kankinimą, žudymą ir turto plėšimą.

Tuo pačiu norėčiau pareikšti, kad Lietuvos Respublikos vyriausybė prisiima atsakomybę už nusikaltimus vykdžiusių dalyvių persekiojimą, vykdys šį darbą nuosekliai, sąžiningai ir viešai. Į persekiojamųjų kategoriją įeis visi Lietuvoje veikę Sovietų Sąjungos okupacinės valdžios pareigūnai, į tą kate-

goriją įskaitant lietuvių ir kitų tautybių asmenis. Tai nekompensuos skriaudų lietuvių tautai, tačiau tai bus rimtas žingsnis teisingumo link.

Lietuvoje šimtmečiais taikingai sugyveno lietuviai su savo kaimynais ir tautinėmis mažumomis. Lietuvos Vyriausybė sieks pratęsti šias tradicijas, bendradarbiaudama su Vokietija, Rusija ir kitais kraštais, įskaitant Izraelį, ir vystys abipusiai teisingus bei naudingus santykius visose srityse su šiomis ir visomis kitomis valstybėmis. Lietuvos vyriausybė laukia, kad visi kraštai, kuriuose tebegyvena asmenys buvę Lietuvos okupantų įrankiais ir okupanto interesams veikę Lietuvoje, Sovietų Sąjungos vergų stovyklose ar Vokietijos koncentracijos lageriuose, neatidėliojant su Lietuva dabar geravališkai, pilnai bendradarbiaus.

(1994-IX-29)

ALGIRDAS BRAZAUSKAS PHILADELPHIJOJE

(Atkelta iš 3 psl.)

buvo prisiminta, kad 1922 m. panašiai simbolinė Amerikos lietuvių dovana buvo atgabenta į Lietuvą. Tada JAV lietuvių dovanos – Varpo šone buvo iškalti reikšmingi Broniaus Balučio žodžiai: "O skambink per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos".

Po susitikimo su miesto meru, Prezidentas aplankė Philadelphijos Katalikų Bažnyčios Kardinolą John Krol, kuris ryšium su 600 metų Lietuvos krikšto jubiliejumi rūpinosi Lietuvos Katalikų Bažnyčios padėtimi, taip pat ištremto vyskupo J. Steponavičiaus likimu, Vilniaus Arkikatedros grąžinimu. Buvo prisiminta, kad kaip tik Algirdas Brazauskas, pirmojo Sąjūdžio suvažiavimo metu, priėmė sprendimą grąžinti Vilniaus Arkikatedrą tikintiesiems. Pokalbyje kardinolas aukštai įvertino Preziden-

gos dalis". Neseniai pertvarkytas JAV valstybės departamento Rytų Europos skyrius. Nuo šiol Lietuva priklaitys Valstybės departamento Šiaurės šalių skyriui – kartu su Danija, Švedija, Norvegija, Suomija, Estija bei Latvija.

Šią savaitę Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorius pradeda savo darbą Vilniuje.

to darbą Bažnyčios ir valstybės santykių gerinimui bei paramą tikinčiųjų poreikių tenkinimui Lietuvoje. Prezidentas A. Brazauskas įteikė Jo Eminencijai albumą "Lietuvos Bažnyčių menas".

Po pietų Prezidentas A. Brazauskas Lietuvių Muzikos Salėje susitiko su Philadelphijos ir apylinkių lietuviais, papasakojo jiems apie padėtį Lietuvoje, kalbėjo apie ryšius su Amerikos lietuviais plėtimą ir stiprinimą. Susirinkusieji labai palankiai sutiko Prezidento paskelbtą žinią, kad nuo vakar, t.y. rugšėjo 28 d., JAV piliečiams, vykstantiems į Lietuvą nereikės gauti Lietuvos vizų. Lietuva, pasakė Prezidentas, vienašališkai, rodydama gerą valią, likvidavo vizų režimą su JAV. Tai reiškia, kad visi JAV piliečiai galės laisvai, be buvusių formalumų, atvykti į Lietuvą. Prezidento manymu, šis žingsnis turėtų padidinti verslininkų, meno žmonių ir turistų srautą į Lietuvą. Prezidentas A. Brazauskas taip pat pabrėžė, kad tokį sprendimą priimti prašė ir daugelis Amerikos lietuvių. Po susitikimo Prezidentas atsakė į susirinkusiųjų klausimus.

*Lietuvos Ambasados
Washington Spaudos skyrius*

"STAČIAU PAMINKLĄ, STIPRESNĮ UŽ VARI, UŽ PIRAMIDES KARALIŲ", AUKŠTESNĮ – GALĖTŲ PASAKYTI IR ALFONSAS MIKULSKIS

Pasakojimas apie muziką, kompozitorių, chorvedį, lietuvių tautinio meno ansamblio "Čiurlionis", iš pradžių veikusį Nepriklausomoje Lietuvoje, vėliau, jos okupacijos metais, užsienyje, vadovą. 1983 m. jis mirė JAV, Clevelande, o šiemet jo palaikai buvo pervežti į Tėvynę. A. Mikulskis gimė 1909 m. spalio 14 d. Daglių kaimo, Pušaloto valsčiuje, Panevėžio apskrityje.

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Vokiečių okupacijos laikotarpiu gestapas į ansamblio darbą žiūrėjo nepalankiai, reikėjo labai lanksčiai suktis, kad veiklos neuždraustų. Materialinės pagalbos niekur negaudavom, patalpos nekūrenamos, mes patys pusalkaniai, nes pagal korteles gaunamas davinsys per porą sa-

Profesorius Henkelis iš Hannoverio rašė: "Mes esame nustebinti lietuvių kūrybinės jėgos ir tautinės kultūros." Freiburgo konservatorijos direktorius Fransas Ru (Franz Ruh) rašė, kad, vadovaujant griežtam ir šauniam dirigentui Alfonsui Mikulskiui, girdėjo nepaprastai subtiliai

dirigentas.

1968 m. čiurlioniečiai koncertavo New Yorke, Lincoln centro filharmonijoje. Į šią sceną labai sunku patekti, dar sunkiau įgyti pripažinimą. Muzikos kritiko Peterio G. Davis recenzija prano ko lūkesčius. Joje rašoma, kad Lietuvos muzikos širdis

mišios, kantatos.

O kur dar įvairiausias visuomeninis darbas ir pareigos. Maestro degte degė energija ir darbštumu visur, kur tik galėjo padėti išlaikyti ir skleisti lietuviybę. Jo darbas įvertintas ordinais, žvaigždėmis, premijomis, diplomais.

1983 m. VI Kanados dainų šventėje A. Mikulskis paskutinį kartą koncertavo su "Čiurlionio" ansambliu. Dirigentas, kompozitorius, muzikologas A. Mikulskis 1983 m. spalio 14 d. mirė Clevelande nuo širdies smūgio. Čiurlioniečiai neteko vado-

Ona Mikulskienė, ištiki ma savo vyro bendražygė, išsaugojo ir sutvarkė A. Mikulskio kūrybą. 1987 m. išleido "Dainos ir giesmės", 1990 m. "Skambėkite, kanklės", 1991 m. – "Tau, brangi tėvyne". Knygose – apie 550 muzikinių kūrinių.

Jau išleista ir V. Kavaliūno sudaryta monografija – "Gimtosios žemės giesmės" apie lietuvių tautinio meno ansamblį "Čiurlionis".

O. Mikulskienė 1963 m. įrašė 14 kūrinių plokštelę. Palikdama Lietuvą, ji išsivežė tik varinį žiedą, užmaunamą ant piršto galo garsesniai kanklių skambesiu išgauti. Instrumentus svečiose šalyse gamindavo patyrę meistrai, gaudavo iš Lietuvos. Vaziuodami gastrolių, prikraudavo jų pilnas skrynias, kurias pasieniečiai puldavo godžiai tikrinti. Kai teiraudavosi, kas tose dėžėse, atsakydavo, kad tai brangiausias neįkainojamas turtas – tik širdimi matuojamas. Atidarius skrynias tekdavo ir pagroti.

Šiemet, 1994 m. liepos 1 d., Alfonsas Mikulskis grįžo į Vilniaus Rasų kapines amžinam poilsiui.

Jei kas norėtų susipažinti su A. Mikulskio kūryba, gali skambinti 60-838. Rasite gražių kūrinių chorams ir kanklėms, pasiklausysite plokštelių.

Regina Daniūnienė

"Čiurlionio" ansamblio kanklininkė

(Pabaiga)

1970 m. Čiurlionio ansamblis pilname sąstate su meno vadovybe ir tautinių šokių vadovais. Viduryje Ona Mikulskienė - kanklių vadovė, Alfonsas Mikulskis - ansamblio vadovas, Mindaugas Leknickas ir Jolita Kavaliūnaitė - šokių vadovai.

(Nuotrauka iš knygos "Gimtosios žemės giesmės")

vaikių "ištirpdavo". Kas galėdavo gauti daugiau ar atsivežti iš kaimo, dalindavosi su visais. Vadovai visada su mumis, visada optimistiškai nusiteikę, kupini patriotizmo. 1943 m. Alfonsas Mikulskis, bėgdamas nuo gestapo, atsidūrė Panevėžyje, Marijonų vienuolyne. 1944 m., grįžęs į Vilnių, vėl dirbo. Mes koncertavom ir mieste, ir rajone. Birželį, artėjant frontui, Alfonsas ir Ona Mikulskiai, šokių vadovė M. Baronaitė ir didelė dalis ansamblių patraukė į Vakarus, susitarę susitikti Austrijos sostinėje Vienoje ir, pasitelkus lietuvių tautinį meną, kovoti už Lietuvos nepriklausomybę.

"Čiurlionio" ansamblis atsidūrė Vienoje 1944 rugpjūčio mėnesį, o spalį įvyko pirmasis koncertas išeivijoje. Per Kalėdas su Vienos simfoniniu orkestru giedojo lietuviškose pamaldose. Koncertuojant Naujųjų Metų naktį oro aliarmo signalai visus tiesiai nuo scenos suvarė į slėptuvę, o važiuojant koncertuoti į Berlyną, bombardavo traukinį. Žmonės šoko pro langus, buvo sužeistų, išsimėtė manta, dužo akiniai, o juos tuo metu buvo sunku gauti.

1945-1956 metais čiurlioniečiai aplankė tris Vokietijos zonas, atliko apie 200 koncertų didžiosiose miestų teatrų salėse. Koncertų klausėsi mokslininkai ir muzikai, plačiai buvo rašoma spaudoje.

perteiktas senas lietuvių dainas. Ansamblis garsino lietuvių vardą, dalyvaudamas penkiuose tarptautiniuose festivaliuose ir ten laimėdamas pirmąsias vietas, nors sąlygos repeticijoms buvo minimalios. Ansamblio dalyviai gyveno barakuose, repetuodavo arklidėse, kareivinėse, vertėsi atsitiktiniu darbu, į gastroles važiuodavo savo lėšomis. Pirmąjį honorarą gavo 1946 m. Vasario 16-osios proga ir jį atidavė Lietuvos išlaisvinimo fondui. Ansamblis daug nusipelnė savajai tautai išeivijoje, nes išsinešė didelį turtą – dainas, garsino Lietuvą pasaulyje, priminė saviesiems gimtąją žemę.

1949 m., padedant Clevelando lietuviams, vadovaujant Steponui Nasvyčiui, išsirutino leidimus išvykti į JAV. Clevelando lietuvių šeimos priėmė bent po vieną ansamblietį, padėjo susirasti jiems darbą, apsirūpinti būstu.

Pirmas koncertas Clevelande įvyko 1950 m. kovo 6 d. Po to Chicagoje, Operos namuose, New Yorke, Toronte, Pittsburgėje, Philadelphijoje. Spauda rašė, kad imigrantai su savo krašto menu užsitarnavo pilietybės dokumentą. Visur lydėjo pasisekimas.

1956 m. – pirmoji lietuvių dainų šventė Chicagoje, 1961 m. – JAV, 1966 m. – Kanados lietuvių dainų šventė. A. Mikulskis jose – vyr.

yra liaudies dainos, o "Čiurlionio" ansamblis, vadovaujamas A. Mikulskio, kartu su O. Mikulskienės vadovaujamu kanklių orkestru atliko ypatingą muziką.

A. Mikulskis dėstė dainavimą Clevelando vyskupo M. Valančiaus lietuviškojoje mokykloje, vadovavo chorui ir sukūrė tautinį mokinių ansamblį "Aukuras" su 24 kanklių grupe, kuriai vadovavo O. Mikulskienė. "Aukuro" daina ir kanklių muzika buvo gražus būdas suburti lietuvišką jaunimą, dalyvauti dainų šventėse. Užsidarius vyskupo M. Valančiaus lietuviškajai mokyklai, užsibaigė ir "Aukuro" veikla, o Mikulskiai perėjo dirbti į Šv. Kazimiero mokyklą.

Čiurlioniečiai daug gastroliavo. Aplankyta Pietų Amerika, Kolumbija, Venesuela. Bagotos kalnų amfiteatre jų dainų klausėsi apie 20 000 kolumbiečių. 1976 m. "Čiurlionio" ansamblis giedojo A. Mikulskio sukurtas Mišias "Už kenčiančią Lietuvą" Philadelphijos katedroje, kai ten vyko Tarptautinis eucharistinis kongresas. Jos buvo giedamos kartu su 5000 maldininkų, atvykusių į Pasaulio lietuvių seimą Toronte 1978 m.

A. Mikulskis parašė 669 muzikinius kūrinius. Tai dainos mišriam, vyrų, moterų vaikų chorams su tautinių instrumentų akomponiamentu, muzika kanklėms, orkestui,

vo, bet dirbo ir toliau, nes buvo davę priesaiką dirbti iki Lietuvos nepriklausomybės atgavimo ir šiai priesaikai liko ištikimi. "Čiurlionio" ansamblis buvo atvykęs su koncertais į Lietuvą. Po koncertų Lietuvoje ansamblio veikla buvo sustabdyta.

Rasų kapinėse Vilniuje prie šviežiai supilto Alfonso Mikulskio kapo p. Ona Mikulskienė ir Gediminas Purlys

R. Aidienės nuotr.

KŪRYBA IR MOKSLAS

DAILININKAS J. BAGDONAS NEW YORKE

Nebepreismenu kur skaičiau gražų pasakymą: tapyba yra vienas iš būdų, asmeninių pastangų spalvine fūga perduoti fizinio pasaulio vaizdą, perkurtą dailininko pergyvenimų ritmuose.

Spalvinę struktūrą žiūrovas suvokia paveikslo turinį ir jo idėją, arba jam įkalba savąją, todėl ir sakoma paveikslą užbaigia parodos lankytojas, ir parodoje kur daug paveikslų ir parodos lankytojų, daug ir parodos vertinimų.

Tuo nenorima teigti, kad nėra estetinių standartų, kuriais vertinant dailės kūrinių, surandama jo tikroji objektyvioji vertė, nepriklausoma nuo žiūrovo nusiteikimų, įgeidžių, jo kaprizų.

New Yorko lietuvių Kultūros Židinyje Brooklyne būdavo dažnos dailės parodos, kai New Yorke ir jo pašonėse įsikūrę keletas lietuvių dailininkų, jau žinomų Nepriklausomoje Lietuvoje, pateikdavo savo kūrinius publikai. Jiems parodas suruošti padėdavo ir jas globodavo įvairūs sambūriai ar organizacijos. Jų yra pakankamai. Šiuo metu beveik visi tie dailininkai yra iškeliavę įvairiom kryptim... Dar likęs čia dailininkas Juozas Bagdonas ir vėlesnės generacijos vitražistas Albinas Elskus. Jo vitražai puošia ne vieną bažnyčią. Bagdono tapybos parodos vis dar pasirodo Kultūros Židinyje.

Jo kelias į New Yorką prasidėjo Lietuvoje. Kartu su žmona Viktorija iš Vokietijos nukeliavo į Kolumbiją, P.A. 1958 atvyko į JAV, Washingtoną, D.C., 1960 jis jau New Yorke.

Kolumbijoj valstybinėse meno mokyklose dėstė deko-

ratyvinę skulptūrą ir keramiką. Tuo metu Bagdono kūryboje pradėjo ryškėti nauji pokičiai, Vakarų meno erdvės moderni ekspresija. Jo žodžiais tariant, jis pirmas pradėjęs abstraktus lietuvių dailėje.

Modernizmas dailėje tai impresionistų atžalos atvašos; jas kurstė ir skatino nusiteikimas – ryžtas atsiskirti – atsimesti nuo tradicijų, akademinų nuostatų, nuo praeities. Antitradicines nuotaikas lėmė technologijos pažanga, mokslinio žinojimo išplitimas, ne Vakarų kultūrų pažinimas. Patys dailininkai teigė, kad pačioje tapyboje yra galimybių – potencialo keistis, įvairėti. Dailininkas nori artėti prie gamtos ir intymiau save išreikšti, tam tikslui panaudodamas tapybos priemones jo individualioj estetikoje jam priimtina forma ir stilium.

Po impresionistų, modernizmas prasiveržė Prancūzijoje XIX am. pabaigoje ir XX pradžioje. Jis plito įvairiai ir giliai, tai pasako jo nomenklatūra: neoimpresionizmas, simbolizmas, fauvizmas, kubizmas, futurizmas, ekspresionizmas, supermatizmas, konstruktivizmas, orfizmas, pop art, op art socialinis realizmas, abstraktus ekspresionizmas ir dar daug kitų čia nepaminėtų nominacijų.

Po kelionės iš Lotynų Amerikos, Bagdonas apsistojo Washingtone, D.C. 1960 m. George Town, prestižinėje Washingtono dalyje, suorganizavo meno galeriją – International Gallery of Modern Art. Galerijoje daugiausia vyko amerikiečių dailininkų parodos, viena buvo net iš Suomijos Helsinkio daili-

ninkės. Parodų buvo ir iš Pietų Amerikos bei Europos dailininkų.

Savo kūrybos darbus lietuvių visuomenei Bagdonas nuvežė į Baltimorę 1960 m. Paroda Lietuvių Namuose nustebino žiūrovą netikėtais vaizdais. Galima spėti, kad Bagdono abstraktai lietuviui, įpratusiam dailės parodose ir realistinius gamtos vaizdus, nebuvo patrauklūs nei jo akiai, nei širdžiai.

Po Washingtono įsikūręs New Yorke, Bagdonas tęsė kūrybinį darbą ruošdamas savo kūrinių asmenines parodas ir dalyvaudamas grupinėse. Jo paskiausioji apžvalginė dailės paroda Kultūros Židinyje šį pavasarį buvo iš New Yorko laikotarpio kūrinių. Paroda dviejų dalių užėmė abi sales: didžiojoje abstraktai, mažojoje realistišio braižo lyrinės akvarėlės, jų buvo ir iš senesnių darbų. Vienas, apžiūrėjęs parodą, net tarstelėjo: atrodo, kad abstraktai ir akvarėlės ne to paties dailininko, tai kurgi tikrasis Bagdonas?

Bagdono abstraktai plačių spalvinių plotų, veržlių potepių drobės, lyg vaizduotų viską griaujančią, istorinį srautingą vyksmą. Tokį įtariamą remia tartum sugriautų statinių, nuolaužų, griūvėsių vaizdai, primenantys netolimos praeities siaubą...

1992 m. Bagdonas su savo kūrinių buvo Lietuvoje, ten jį iškilmingai sutiko, ruošė jo kūrinių parodas, plačiai apie jį kalbėjo spaudoje.

Dabar Bagdonas dirba savo kūrinių parodai, planuojamai kitais metais Kaune. Gyvena New Yorke, Queens' Woodhaven. Kartais jį sutinki lėtai einantį Jamaica Avenue.

Jonas Kiznis

UŽBAIGTAS DIDŽIULIS IR SVARBUS DARBAS

Edvardas Šulaitis

Kaunietis lietuviško rašto rinkėjas ir mylėtojas Julius Tamošiūnas buvo užsimojęs atlikti didžiulį darbą: sudaryti ir išleisti lietuviškų periodinių leidinių nuo jų atsiradimo (1832) metų iki šių dienų (1993) bibliografiją. Kaip pasiryžo, taip ir padarė, nors jam kainavo daug nemiegotų naktų, nervų, na ir pinigų. Jis net turėjo parduoti kai kuriuos savo daiktus, kad galėtų finansuoti šio leidinio išleidimą.

Ši jo užsimojimas apima du toms didoko formato knygy. Pirmoji pažymėta 1991 metų data, pasirodė tik sekančiais metais. O antroji – iš spaudos išėjo šių metų rugpjūčio mėnesį. Pirmasis tomas, kuris apima 1832-1982 metų laikotarpį, turi apie 1000 puslapių (apie jį jau buvo rašęs) ir yra pats didžiausias bibliografinis leidinys, bet kada išleistas lietuvių kalba. Neseniai gautoji – antroji dalis apima jau netoki ilgą laikotarpį (1983-1993 metus).

Ši knyga turi 580 puslapių ir net 600 iliustracijų. Čia matome nufotografuotus leidinių pirmuosius puslapius ar jų dalis. Tad leidinys nėra nuobodus, kaip kai kam galėtų atrodyti, nes be nuotraukų jis netektų dalies savo vertės, o taip pat galėtų būti įdomus tik nedideliame skaitytojų būriui. Dabar jis gali sudominti visus – šios srities tyrinėtojus, o taip pat ir eilinį skaitytoją.

Eiliniam skaitytojui šis tomas gali būti įdomesnis už pirmąjį, nes čia sudėti visi dabartiniai leidiniai. Ypatin- gai įdomūs yra Lietuvos atgimimo periodo laikraščiai, o taip pat tuoj po Sausio 13-sios ir nepriklausomybės paskelbimo išėjusių laikraščių pirmieji puslapiai. Ne visi turėjo progą juos net matyti, ypatin- gai išėivijoje gyvenantieji tautiečiai, o šioje knygoje jie atsiveria prieš skaitytojo akis.

Antrojo tomo pratarmėje leidinio leidėjas rašo: "Atkūrus Lietuvos nepriklausomy-

bę, kaip vulkanas išsiveržė laisva lietuviškoji spauda. Gausi savo įvairumu, paplito po miestus ir kaimus, žadin- dama tautinio atgimimo dvasią. Vieni ją leido ideologiniais, kultūriniais, kiti – komerciniais tikslais, o treči metėsi į bulvarinį lygį. Tęsdamas savo pradėtą darbą, fiksuojau periodinės spaudos tėkmę ir paruošiau antrąjį "Lietuviškų periodinių leidinių bibliografijos" tomą, apiman- tį 1983-1993 m. periodą, papildžiau 1832-1982 m. spaudos sisteminimo spragas. Šis, antrasis tomas sudarytas analogiškai pirmajam, tokia pat tvarka. Apra- šo šaltiniai paimti daugiausia iš pačių leidėjų, kuriems esu dėkingas už paramą. Be abe- jo, atsiras netikslumų, bus pastabų, nes, neturėdamas gausesnės informacijos apie tuo metuėjusius leidinius, kai kurių neįtraukiau".

Šio monumentalaus lei- dinio leidėjas šiame antrame tome dėkoja Atviros Lietu- vos fondui, Lietuvos Res- publikos kultūros ir švietimo ministerijai ir būriui pavienių asmenų, prisidėjusių prie knygos išleidimo. Tokių yra dvylika: Elena ir Herbertas Stepaičiai iš Toronto (leidė- jas privačiai laiške yra minė- jęs, kad šie torontiečiai prisi- dėjo daugiausiai), Vincas Ta- mošiūnas (Vilnius), Antanas Songaila (Kaunas), Rolandas Ramašauskas (Kaunas), Ed- vardas Milkus (Detroitas), Edvardas Šulaitis (Chicaga), Jonas Variakojis (Chicaga), Nijolė Grinevičiūtė (Kau- nas), Antanas Skyrius (Klai- pėda) John McKenn (Briu- selis), Mindaugas Kuzmins- kas (Kaunas). Šių rėmėjų yra įdėtos ir nuotraukėlės.

Antrasis tomas išleistas 800 egzempliorių tiražu, iš kurių 40 yra numeruoti ir įriskti odiniuose viršeliuose. Redaktoriumi pasirašo Virgilijus Šatas, dailininkas – Vytautas Lisauskas, korektorė Lilija Tamošiūnienė, nuo- traukos – Virgilijaus Šato.

DAUG RENGINIŲ CHICAGOJE

Jau prasidėjo rudens se- zonas, kuris atnešė ir atneš daug visokių lietuviškų ren- ginių. "Santaros-Šviesos" organizacijos 41-sis suvažia- vimas buvo surengtas rugsė- jo 8-11 dienomis Lemonte. Čia buvo nemaža paskaiti- ninkų (dalis jų atvykę iš Lie- tuvos), šeštadienio vakare

surengtas literatūros vakaras, o suvažiavimas baigtas sek- madienį prieš piet įvykusia Valdo Adamkaus paskaita, kurioj jis pažvelgė į dabartinį Lietuvos gyvenimą ir davė mažų sugestijų kaip išbristi iš šių dienų politinės bei eko- nominės klampynės.

Lietuviškoje gegužinėje tautinius lino drabužius demonstravo jų kūrėjos ir modeliutojos seserys Aldona, Vladė ir Danguolė Bukėnaitės. Nuotraukoje - sesutės Bukėnaitės ir Vincas Apanius. V.Bacevičiaus nuotr.

PRASMINGOS VEIKLOS ŠVIESUS ŽIBURĖLIS

Jurgis Janušaitis

Grazioji Daytona Beach, FL. vietovė, prigludusi prie gražaus Atlanto kranto, prieš dvidešimt su viršum metų atkreipė ir po Ameriką išsiblaškiusių lietuvių dėmesį. Netrukus apie Daytona Beach spaudoje nuaidėjo garsas, kaip gerą vietovę kurtis lietuviams, sulaukus poilsio amžiaus.

Ir dabar turime jau gražų, gana veiklų lietuvių telkinį, kuriame sėkmingai veikia Lietuvių klubas, šiuo metu vadovaujamas ilgamečio pirmininko Jono Daugėlos, gražiai reiškiasi Lietuvių Ben-

gas, su vienerių metų pertrauka, eina jau dvyliką metų.

Tenka pagarbiai prisiminti šio skyriaus našią veiklą tame laikotarpyje. Skyrius ruošė Tautos šventės minėjimus, su vaisėmis, gerais kalbėtojais, kurių tarpe turėjome ir Lietuvos ambasadorių prie Jungtinių Tautų Anicetą Simutį, iš Lietuvos kun. Svarinską, žymiuosius publicistus – Bronį Railą, Vytautą Meškauską, Sąjungos pirmininką, dr. Leoną Kriaučeliūną ir kt. Skyriaus valdyba su narių talka suruošė ALT

himnus giedojo drauge su dalyviais oper. sol. Juozė Daugėlienė, akom. muz. A. Skriduliui.

Programos vedėjas trumpai pristatė šventės minėjimo kalbėtoją, skyriaus pirmininką, Sąjungos garbės narį Vytautą Abraitį.

Vytautas Abraitis trumpai aptarė Tautos šventės istorinę prasmę, jos reikšmę. Šventė Lietuvos vyriausybės įvesta 1930 m. pagerbiant Vytautą Didįjį, tik, sakė kalbėtojas, gaila, kad dabar Lietuvoje ši šventė nebeprisimenama, o švenčiama kitų karalių diena.

Antroje savo kalbos dalyje apžvelgė dabartinį Lietuvos gyvenimą. Vytautas Abraitis šią vasarą lankėsi Lie-

ti ir išsiųsti atsišaukimus dėl Lietuvos saugumo.

Po to visi minėjimo dalyviai buvo pavaišinti vynu ir skoningai paruoštais valgiais. Vaisės rūpestingai paruošė daubščioji Natalija Subačienė ir Stella Abraitienė, joms talkino Pranas Damijonaitis, Kostas Žolynas, Ona Žolynienė, Veronika Janušaitienė ir kiti. Joms ir jiems buvo nuoširdžiai padėkota.

Šia proga tenka prisiminti, kad ALT S-gos Daytona Beach skyrius per tryliką veiklos metų yra atlikęs gražių darbų, praturtinęs šio gražaus telkinio kultūrinį gyvenimą.

Skyrius veiklą pradėjo su šešiolika narių, vėliau paaugo iki arti trisdešimties. Deja negailestingas laikas praretino ir šio skyriaus narių gretas. Per tą laikotarpį amžinybėn išlydėjome a.a. šiuos

narius: Adolfą Andriulį, Joną Kasmauską, Kontrimą Simą, Andrių Bruženą, Jurgį Miežaitį, Albiną Subačių, Joną Kapčią, Dr. Žilinskiene ir jų šviesų atminimą pagarbiai prisimename.

Šiuo metu skyriui priklauso 23 asmenys, tik gaila, kad kai kurie iš jų sirguliuoja, negali aktyviai skyriaus veikloje dalyvauti.

Minėjime pabaigoje pirmininkas Vytautas Abraitis, pareiškė, kad gal paskutinį kartą kalbą oficialiai, atseit nebe noris toliau skyriui vadovauti. Būtų labai gaila, kad netektume šio žymaus visuomenininko ir gero organizatoriaus, kas gali lemti ir šio skyriaus tolimesnį likimą.

Bet turime viltį, kad darbštųjų pirmininką dar matysime skyriaus veikloje, to linkime ir to prašome.

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOS 70 METŲ JUBILIEJUS

"Rugsėjo 24 d. Kaune iškilmingai paminėtas Lietuvių tautininkų sąjungos 70 metų veiklos jubiliejus.

Po šv. Mišių Iguolos bažnyčioje nemažas tautininkų atstovų iš visos Lietuvos ir Kauno visuomenės būrys, pasipuošęs Valstybės ir Tautininkų sąjungos skyrių vėliavomis, lydimas orkestro, pagerbė Nežinomo Kareivio kapą, padėjo gėles prie Vytauto Didžiojo ir Laisvės paminklų, Romo Kalantos aukos vietoje.

Skambino Karo muziejus varpai, buvo ištarti praklūnūs žodžiai Tautai ir Valstybei.

Konferencijoje Karininkų ramovės salėje buvo prisiminta Lietuvių tautininkų sąjungos istorija, prasidėjusi 1924 m. rugpjūčio 17-19 d., kai susiliejo dvi politinės jėgos – Tautos pažangos partija ir Ekonominė politinė žemdirbių sąjunga. Tautininkų sąjungos įstatai įregistruoti 1924 m. spalio 11 d. remiantis Lietuvos universiteto prof. Vinco Krėvės – Mickevičiaus, teisininkų Liudo Noreikos, Antano Merkio, Zigmo Rusteikos, generolo Jono Bulotos ir verslininko Vinco Rusecko pareiškimu.

Pirmuoju Tautininkų sąjungos pirmininku buvo išrinktas prof. Vincas Krėvė – Mickevičius, o nuo 1925 m. birželio iki 1926 m. pabaigos šias pareigas ėjo Antanas Smetona.

Tautininkų sąjungą jubiliejaus proga sveikino Kauno meras Arimantas Račkauskas, Krikščionių demokratų partijos pirmininkas Povilas Katilius, Šaulių sąjungos išeivijoje vadas Mykolas Abarijus, Tautininkų sąjungos

frakcijos Seime seniūnas Leonas Milčius, Demokratų partijos pirmininkas Saulius Pačeliūnas, Karaliaučiaus krašto lietuvių bendruomenės pirmininkas Sigitas Šamborskis, Lietuvos Sąjūdžio pirmininkas Romas Batūra, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vicepirmininkas Algirdas Katkus, kitų partijų ir organizacijų atstovų gausus būrys.

Konferencijoje su dėmesiu išklausyti pranešimai apie Lietuvių tautininkų sąjungos veiklą ir jos reikšmę Lietuvai, 1926 m. gruodžio įvykių priežastis ir pasekmes, prisimintas Antanas Smetona – žmogus, tautininkas, pirmasis Lietuvos Respublikos prezidentas, aptartos lietuvių tautinio sąmoningumo ir tautinės ideologijos problemos, nepamiršti šiai dienai aktualūs Tautai ir Valstybei reikalai. Pranešimus skaitė doc. dr. Antanas Pociūnas, prof. dr. Mečislovas Treinys, doc. Algimantas Kasparavičius ir kiti. Tautininkų sąjungos pirmininko Rimanto Smetonos pranešimas prasmingai užbaigtas Lietuvių tautininkų sąjungos programos ištrauka: "Tautinės sąmonės ugdymas, tautinės kultūros savitumo išsaugojimas ir puoselėjimas, tautinės valstybės kūrimas ir stiprinimas, lietuvių tautos laisvė ir gerovė buvo ir bus Lietuvių tautininkų sąjungos veiklos tikslas ir prasmė."

Konferencijos dalyviams dainavo ir šoko ansamblis "Žaisa". Politinių kalinių ir tremtinių choras, koncertą užbaigė kartu su konferencijos dalyviais lietuvišku "Ilgiausių metų".

R. Giliauskas
LTS sekretorius

ALT Sąjungos Daytona Beach, FL skyriaus suruoštame Tautos šventės minėjime. Iš d. į k.: skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis, svečias-kalbėtojas kun. Alfonsas Svarinskas ir Dirvos bendradarbis žurnalistas Jurgis Janušaitis.

druomenės apylinkė, vadovaujama dr. Birutės Preikštienės, jau dešimtmetį atšventė gražiai dainuojantis choras "Sietynas", vadovaujamas muz. Antano Skridulio, Balfo skyrius, kurio reikalus šiuo metu tvarko Onutė Karašienė ir Onutė Daržinskienė.

Į šių organizacijų veiklą aktyviai įsiriškioja ir sėkmingai veikiantis ALT S-gos Daytona Beach ir apylinkių skyrius, apie kurį šia proga norėtūsi plačiau pakalbėti.

Kai į Daytona Beach atsikėlė iš Šiaurės aktyvūs visuomenininkai Vytautas ir Stella Abraičiai, Pranas Damijonaitis, Natalija ir Albinas Subačiai, Jurgis Miežaitis, visi tautinės minties žmonės, kilo sumanymas įsteigti čia ALT S-gos Daytona Beach skyrių. Iniciatyvos ėmėsi visuomenininkas, Sąjungos veikloje daugelį metų dirbęs, ėjęs įvairias pareigas, Vytautas Abraitis.

Ir 1981 m. gegužės mėn. 1 d. Stellos ir Vytauto Abraičių namuose, Palm Coast, įvyko pirmasis, skyriaus steigiamasis susirinkimas, kuriame dalyvavo 16 žmonių. Buvo sudaryta valdyba, o pirmininku išrinktas Vytautas Abraitis, kuris šias parei-

S-gos 20-tąjį seimą, kuris paliko neužmirštamą įspūdį. Pagerbė LR ambasadorių Washingtonė Stasį Lozoraitį. Įvykdė sėkmingus Dirvai paremti vajus. Iš savo izdo, palyginus, gausiai parėmė Spaudą, įstojo į Lietuvių Fondą, į Tautinės kultūros fondą. Parėmė Lietuvos tautininkus, pagerbė savo mirusius narius, juos įamžinant fonduose. Ir taip per visą skyriaus veiklos laikotarpį.

Paskutinis šių metų renginys – Tautos šventės minėjimas, kurį skyrius suruošė š.m. rugsėjo mėn. 11 d. Prince of Peace parapijos salėje. Ta proga šv. Mišias aukojo kun. Ričardas Grasso, pamaldas praturtino Sietyno choro, vadovaujamo muz. A. Skridulio, giesmės, aukas nešė skyriaus nariai Marytė ir Stasys Šarauskai, o skaitymus atliko Kazimieras Barūnas. Kun. R. Grasso trumpai prisiminė ir tautos šventės prasmę.

Po pamaldų salėje minėjimas. Minėjimo daliai vadovavo Jurgis Janušaitis, pasveikinęs gausiai susirinkusius minėjimo dalyvius ir palinkėjęs malonaus rudenėlio ir žiemos, sveikatos bei giedrių nuotaikų.

Lietuvos ir Amerikos

tuvoje, dalyvavo Pasaulio lietuvių tautininkų kongrese, skaitė paskaitą, keliavo po Lietuvą, dalyvavo Dainų ir šokių šventėje, susitiko daug žmonių, patyrė dabartinio gyvenimo bėdas. Savo išsamiam žodyje kalbėtojas atskleidė daug įdomių smulkmenų, kuriose atspindėjo krašto ekonomika, politinės nuotaikos, valdžios nerūpestingumas, mafijos veikla. Kalbėtojo nuomone, Lietuva eina tikrais vargo keliais ir ateitis tamsoka. Jo kalbą papildė Valytė Skridulienė, paryškindama mafijos veiklą. Po to V. Abraitis atsakė į visą eilę klausimų.

Pabaigoje pirmininkas V. Abraitis išreiškė nuoširdžią padėką šio telkinio lietuviams už nuolatinę paramą, už renginių lankymą, už gražų bendradarbiavimą skyriaus ilgametėje veikloje.

Pranešimus padarė Klubo pirmininkas Jonas Daugėla, drauge padėkojęs ALT S-gos skyriui už gražų įnašą į šio telkinio lietuvių gyvenimą. LB apyl. pirmininkė dr. Birutė Preikštienė ir vicepirm. dr. Sigita Ramanauskienė pranešė apie ruošiamą "Kanklių" koncertą rugsėjo mėn. 27 d. ir ragino pasirašy-

Vladas Vijeikis

ŠEIMOS AUKLĖJIMAS

Daug kalbama apie didėjantį nusikaltimų skaičių jaunimo tarpe. Ir visi vienu balsu tvirtina, kad didžiausia to priežastis yra šeimos pakrikimas. Šeimoje nebėra auklėjimo. Vaikas paleidžiamas pavėjui. Jeigu taip tvirtina psichologai, tad reikia sutikti. Dar prisimenant iš savo netolimos praeities galima pritarti. Lietuviškoje šeimoje auklėjimas buvo griežtas. Nedaug šeimų galvų sugebėjo įdiegti intelektualinį bagažą, bet turėjo priemonių, kaip įskiepyti moralinius pagrindus. Šiais laikais tos priemonės yra pasmerktos. Tėvas gali atsidurti teisme. Tad vaikelis žino, kad tėvas jo nelies ir eina savais kreivais keliais. Taigi išsiaiškinom, kad šeimos auklėjimo įtaka yra labai svarbi ir nulemia prieauglio būdą.

Kodėl čia tokia įžanga. O štai kodėl. Teko išgirsti per radiją dviejų pasižymėjusių kalbėtojų paskaitas. Kalbėjo apie dabartinę Lietuvos padėtį. Vienas iš jų išaugęs Lietuvos budelio Sniečkaus šeimoje, o kitas Lietuvos komisaro prieglobstyje. Abu bus turėję labai gerą šeimyninį auklėjimą. Kaip kalbėtų

nekalbėtų, o vis žvalgosi į Maskvą. O vienas iš jų pasigardžiuodamas gyrėsi, kad Maskvos visas gatves ir gatveles gerai pažįsta. Žinoma, juk ten tiek daug buvota. Antrasis nepagailėjo niekinančių žodžių Landsbergiui. Visai taip, kaip kalba komunistai sugužęję po Brazausko sparnu. Abu vaizduoja esą nepaprasti žinovai politikos, ekonomijos, kultūros ir bet ką tik nepaminėsi.

Abu kalbėtojai pristatė Rusiją, kaip didelę Lietuvos draugę. O literatas net sakė, kad rusai išvedė Lietuvos rašytojus į pasaulį. Kokius rašytojus? Žinoma, pataikautojus, bet kalbėtojas to nepiminė. Jis neprisiminė ir tų šimtmečiais padarytų skriaudų. Jis teigė, kad rusicizmas buvo labai sumažėjęs ar visai jo nebuvo. Savo pokalbį pavyairino anekdotu. Esą Leninas turėjo skustuvą, bet nepiovė vaiko. Taigi ir lietuviai nebijokite. Maskva nepiaus. Atrodo, kad jo šeimoje buvo labai stiprus leninizmo mokslas. Ką išmoko, nepamiršo.

PATRIOTIZMO KAINA

Išeivijos lietuviai gerai žino, kad patriotizmas kainuoja. Pavyzdžiui. Mokėda-

mi mokesčius už savo vaikų auklėjimą, dar turi išlaidų, jeigu nori, kad vaikas rašytų ir kalbėtų lietuviškai. O kur rėmimas įvairių lietuviškų darbų, kurių grynas amerikietis net negirdėjo. O kur laikas ir pinigai, kurie buvo nuolatos aukojami. Tad išeivijos lietuviai, atgavus Lietuvai nepriklausomybę, panūdavo gauti Lietuvos pasą, apie kurį jis pusę šimtmečio svajojo. Manė, parašysiu savo valdžiai ir gaunu, kas man priklauso. Ne taip greit. Reikia pateikti eibę dokumentų ir jie turi būti tikrų

tikriausi. Ypatingai reikia įrodyti, kad prieš 1940 metus tikrai buvai Lietuvos pilietis. Konsulo New Yorke pranešimu pasas kainuos \$35, o kiekvienas pateiktas dokumentas dar po \$10. Teko išgirsti, kad toks pasas pagaliau išauga iki \$150 vertės. Žinomą, patriotizmas brangus reikalas.

Tokį nepatriotišką klausimą pateikęs būsiu apkaltintas kapitalistiniu godumu ir stoka patriotizmo. Bet žvilgterėkime į šį reikalą iš kitos pusės. Tokio paso trokšta daugiausia, o gal net vienin-

tėliai pensininkai. Jų pajamos ribotos. Tenka dažnai pagalvoti kaip vieną galą su kitu suvesti. Tad kai kuriems ir finansinis klausimas atsistoja prieš akis. Jau nekalbant apie biurokratizmą, kurį reikia perlipti paso trokštančiam. O tai jau didžiulė siena.

O Lietuvos konsulas apie taupumą nenori žinoti. Konsulatas įkurtas Fifth Ave. New Yorke. Tai pati brangiausia vieta netik Amerikoje, bet gal visame pasaulyje. Tad reikia savo prekes (pasus) brangiai parduoti.

ALT Sąjungos seime Detroite š.m. rugsėjo 3 d. meninę programos dalį atliko žurnalistas Vladas Vijeikis. Ir. Kriaučeliūnienės nuotr.

KAIRIARANKIS PROTESTAS

Vos neišsinarinau kairės rankos beskaitydamas pono V. straipsnį. Ir neturėk tu man, žmogau, tiek sarmatos! Šitaip šmeižti kairę ranką! Sako, girdi, "kairė nežino ką daro dešinė" ... Ir dar užmeta, kad lyg ir politikierių kairės rankos būtų kaltos, nors visi labai gerai žinome, kad jie ima tik su dešine...

Nebijokite, kairė viską mato ir žino kas ką daro! Tik, būdama visai kitoje kultūrinėje, sakykime, aukštumoje, neužsiima nei nosies nei kitų viešai nerodomų vietų krapštymu. O jei kariuomenėje būdama ir parodo špygą, tai tas tik ir išreiškia jos tvirtą nusistatymą už taikumą.

Aišku, pasitaiko ir situacijų, kai ir kairiarankė norėtų turėti daugiau bendradarbių, bet tai jau merginų reikalas...

O kad be kairės ir dešinioji negalėtų kelnų užsimauti, tai jau turėtų būti ir ponui V. aišku. O galų gale, kas gi ir tą patį muilą paduoda, kai ranka ranką plauna?

Tikrai, sakyčiau, jau matosi visiškas sąžinės apmirimas!!! Trūksta žodžių pasipiktinimui! Negi mūsų kultūringa ir subrendusi visuomenė taip ir praleis pro kairės rankos pirštus šį šmeižtą, nepakeldama nė vieno dešinės

nės rankos piršto?

Ir kas skaudžiausia, kad toks išpuolis, matyti senai suorkestruotas, paskelbtas jau po bendruomenės šulų suvažiavimo. Čia tai jau tikrai, sakykime, yra žemiau vijeikiškos, atsiprašau, turėjo būti vėjavaikiškos elgsenos! Juk bendruomenė būtų galėjusi šį reikalą gerai išdiskutuoti ir dar išsamiau išnagrinėti. Tas reikalas būtinai turėjo būti įtrauktas į jų darbotvarkę. Juk ten tikrai **DEŠINĖ** nežino ką daro kairė!!!

Kad apsisaugoti nuo tolimesnių panašių užgauliojimų bei išsišokimų spaudoje, siūlyčiau kuo greičiau steigti dar vieną tikrai kairiųjų partiją užsienyje. Veiklos dirva plati. Mūsų egzistuojančios partijos bei organizacijos neturi nei supratimo nei patyrimo, kaip su tokiu neprausta-rankišku veikimu kovoti. Ti-kimės kad organizacinis komitetas tuo reikalu painfor-muos mūsų viešą visuomenę ir tuo pačiu bus lyg ir atsakas ponui V. į dešinį pakinklį... Dar vis yra tikima, kad ponas V. susipras padaręs didelę visuomeninę žalą ir laikui bėgant atitaisys savo klaidas, nors ir su kaire ranka.

Beveik organizacinio komiteto vardu Petras Juokaitis

LR Nuolatinė Misija prie JT praneša:

LR AMBASADORIUS JT-OSE PADĖKOJO PREZIDENTUI CLINTONUI UŽ PARAMĄ

(New Yorkas, 1994 m. rugsėjo 27 d) JAV Prezidento B. Clintono rugsėjo 26 d. surengtame priėmime Metropolitano muziejuje New Yorke dalyvavo į 49-tąją Generalinės Asamblėjos sesiją atvykusieji valstybių prezidentai, užsienio reikalų ministrai bei nuolatiniai atstovai, tame tarpe ir LR Ambasadorius JT-ose Oskaras Jusys. Pasiveikindamas su Prezidentu Clintonu, Ambasadorius Jusys padėjo už jo tą dieną JT-ose pasakytą kalbą, ku-

rioje paminėjo ir išsilaisvinusias Baltijos valstybes. Pokylyje ambasadorius Jusys taip pat kalbėjo su JAV Valstybės sekretoriumi Warren Christopher bei susipažino su JAV Ambasadore JT-ose Madeleine Albright, su kuria sutarta ir toliau glaudžiai bendradarbiauti. Ta proga JAV atstovams buvo perduoti nuoširdžiausi linkėjimai nuo LR Prezidento A. Brazausko ir UR Ministro P. Gylio, kurie atvyksta į New Yorką vėliau šią savaitę.

RUSIJOS SIŪLYMAS ATMESTAS

JT Generaliniame komitete, kuriame nustatoma Generalinės Asamblėjos darbinė programa, Rusijos Federacija siūlė išbraukti svetimos kariuomenės išvedimo iš Baltijos valstybių klausimo svarstymą iš 49-tosios sesijos darbotvarkės. Motyvuodama, kad ESBK vyresniųjų valdininkų susitikimas nutarė laikyti 1992 m. Helsinkio viršūnių susitikimo deklaracijos 15 paragrafo nuostatas dėl buvusios Tarybų į Sąjungos pajėgų išvedimo realizuotomis, Rusija tvirtino, kad nėra reikalo šio klausimo toliau kelti JT-ose. Siūlymas nepriimtas.

Jau labai greitai į Clevelandą atvyksta seniai pas mus girdėtas

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETAS

Šeštadienį, spalio 8 d., 7:00 val. vakaro
Dievo Motinos parapijos salėje

Gražią koncerto programą atliks

Bosas Rimtautas Dabšys
Pirmas tenoras dr. Emanuelis Jarašūnas
Baritonas Antanas Polikaitis
Antras tenoras Bronius Seliukas

ir

akompanuotoja pianistė Raimonda Apeikytė

Bilietai po \$10, \$8 ir \$6 gaunami šiandien svetainėje arba šiokiadieniais
tel: 531-4263

Isigykite bilietus iš anksto – vietos numeruotos.

Rengia

vyr. skaučių Židinys

Prižadame – neapsivilsite.

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

jubiliejaus programai, sukvietęs įvairaus plauko visokių "revoliucijų" vadeliu. Matėsi Kubos, Nikaragvos, Palestinos veikėjai. Kariuomenės parade buvo seno modelio sovietų tankai ir lėktuvai. Svečiams buvo parodytas paskutinis Quaddafio išmisas, "Didžioji Žmogaus padaryta" upė, kur požeminiais vamzdžių takais pumpuojamas vanduo teka 2,500 mylių iš Sacharos požeminių ežerų į Bengehazį miestą, Libijoje. Korespondentai rašo, kad ta "upė" pasiekia miestą tik vonios čiaupo kiekiais, nors tam sumanymui jau išleisti milijonai dolerių.

• Popiežius Jonas Paulius II buvo numatęs spalio 20 aplankyti JAV-bes, tačiau kelionė buvo atšaukta. Jis dar pilnai neatsigavęs po balandžio mėn. kritimo ir kojos kaulo lūžimo. Jo kelionė sausio mėn. į Filipinus, Australiją ir kitas Azijos šalis dar planuojama, o Amerikon Popiežius mano atvykti 1995 lapkričio mėn., kada bus minima Jungtinių Tautų įsteigimo 50 metų sukaktis.

• Bosnijos serbai referendumu atmetė tarptautinį taikos planą. Vėl pradėtas Sarajevo miesto apšaudymas. Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozyrev pasiūlė Belgrade sušvelninti

Serbijai taikomas tarptautinės prekybos sankcijas. Vakarų atstovai toje "kontaktų grupėje" siūlo Serbijai pirma įsileisti stebėtojus, kurie tikrintų, ar Serbija tikrai vykdo savo garsintas sankcijas Bosnijos serbams.

• Brazilijos automobilių ir sunkvežimių pramonė jau pralenkė Italijos ir Meksikos įmones ir tapo dešimta didžiausia gamintoja. Brazilų automobilių pramonės darbininkas gauna į valandą vidutiniškai tris dol., kada JAV darbininkas uždirba 16 dol., o Vokietijos – 25 dol.

• Meksikos miesto arkivyskupas kardinolas Ernesto Corripio įteikė Popiežiui atsisistatymo pareiškimą. Jis vadovauja didžiausiai pasaulio arkivyskupijai su 950 kvadratinėmis mylių plotu ir apie 18 milijonų katalikų. Planuojama Meksikos miestą padalinti į keturias arkivyskupijas.

• Haiti kariuomenės vadas gen. Raoul Cedras paskelbė, jog jis pažadėjo buvusiam JAV prezidentui Carteriui pasitraukti iš Haiti kariuomenės iki spalio 15 d. Jis nieko nekalbėjo apie išvažiavimą iš Haiti.

• JAV ambasadorė Jungtinėse Tautose Madeleine Albright pasakė, jog ji neprasys Saugumo tarybos atšaukti sankcijas Haiti valdžiai, kol į pareigas sugrįš legalus šalies prezidentas kun. Aristidas.

• Haiti radijas paskelbė, jog ligšiolinis krašto prezidentas, generolų pastatytas Jonassaint pasakė, kad svarbiausias dabartinis įstatymas bus generalinės amnestijos buvusios valdžios rėmėjams ir vykdytojams priėmimas.

• JAV Katalikų Šalpos tarnyba paskelbė, jog šiemet bus padvigubintas lėšų telkimas Haiti reikalams. Numatyta surinkti 14 mil. dol.

• Pentagono žiniomis, prezidentas Clintonas pažadėjo

Rusijos prezidentui Jelcinui dar 60 mil. dol., šalia anksčiau paskirtų 200 mil. dol., branduolinių ginklų naikinimui. JAV vyriausybė pažadėjusi didinti ir biznio investicijas, kad Rusija greičiau išeitų iš ekonominių sunkumų.

• JAV milijonierius George Soros paskelbė, jog per tris mėnesius jo įsteigtas švietimo fondas išleido 3 mil. dol. Rusijos švietimui reformuoti. Buvo išleista 120 naujų mokslo vadovėlių, surengti kursai 600 rusų mokytojų ir mokyklų administratorių apmokymui. Šią paramą mieliai priima Rusijos švietimo pareigūnai, pasakė Soros.

• Washingtono miesto meras, atlikęs 6 mėn. kalėjimo bausmę už narkotikų vartojimą, Marion Barry, vėl kandidatuoja į mero vietą, lengvai laimėjęs demokratų partijos pirminius rinkimus.

• Kanadoje vyksta gyvi debatai apie Quebec'o provincijos galimą atsiskyrimą iš Kanados federacijos. Pareigas pradėjo premjeras Parizeau. Jo atsiskyrimą propaguojanti partija provincijos parlamente laimėjo 77 vietas iš 125 vietų.

• JAV Kongresas ragina prezidentą Clintoną bandyti pravesti Jungtinių Tautų Saugumo taryboje Bosnijos musulmonų apginklavimo klausimą. Dabar veikia ginklų embargo rezoliucija. Musulmonai gauna ginklų tik slapta per Kroatiją, nors kroatai ir musulmonai tik laikinai "susidraugavo", bandydami gintis nuo serbų.

• Kinijos vyriausybė labai išplėtė automobilių pramonę. Sudarytos sutartys su JAV, Japonijos, Vokietijos, Prancūzijos automobilių pramonės bendrovėmis.

• Nepriklausoma Slovakija pripažįsta, jog nelengva privilioti užsienio kapitalą. Nuo 1991 metų tik 388 mil. dol. buvo investuota į slova-

kų įmones, kai Čekija pritraukė 2.5 bil. dol., o Vengrijon suplaukė apie 7 bil. dol.

• Su naujais mokslo metais JAV mokyklose vėl prasidėjo diskusijos, ar nereikėtų mokyklų mokiniams įvesti uniformas. Kalifornijos Long Beach mokykloje uniformos jau įvestos. Washingtono Seattle mokyklų taryba paragino pradžios ir vidurinių mokyklų vadovybes nustatyti taisykles, ką galima ir ko negalima dėvėti mokyklose. Uniformoms įvesti kritikai ir patys mokiniai nenori uniformų, tačiau daug tėvų mano, kad būtų sutautpyta daug laiko kiekvieną rytą, kai tėvai su vaikais ginčijasi, kaip vaikas turėtų apsirengti.

• Londone įvyko Anglikonų bažnyčios "Pirmyn tikėjime" atstovų suvažiavimas. Tai organizacija, kovojanti prieš tos Bažnyčios Generalinio Sinodo nutarimą išventinti į kunigus ir moteris. Suvažiavimas 525 balsais iš 530 dalyvių pasisakė prieš moterų kunigystę.

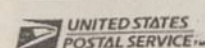
• Spalio 16 Vokietijoje įvyks naujo parlamento rinkimai. Kirkščionys demokratams, vadovaujami dabartinio kanclerio, jau paskelbė savo manifestą.

• Kinijos vyriausybė paskelbė, kad, bandant sustabdyti bėgimą iš kaimų į miestus, visi nauji Bejingo gyventojai nuo lapkričio 1 d. turės sumokėti už leidimą apsigyventi mieste didelę pinigų sumą, iki 11,600 JAV dolerių.

• Rusijoje kalėjime sėdi biznierių Sergei Mavridi, kuris iš nieko sukūrė 22 biznio įmonių imperiją. Jis už indėlius į savo sukurtą MMM banką žadėjo mokėti 3,000% palūkanas. Seimo narys Žirinovskis pasakė, kad toks vyras turėtų būti ne tik seimo narys, bet valstybės prezidentas.

POSTAL BULLETIN

21875, 9-1-94, PAGE 17

Statement of Ownership, Management, and Circulation (Required by 39 U.S.C. 3685)

1. Publication Title DIRVA	2. Publication No. 157580	3. Filing Date SEPT. 27, 1994
4. Issue Frequency Weekly	5. No. of Issues Published Annually 49	6. Annual Subscription Price \$30.00
7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, City, County, State, and ZIP+4) (Not Printer) 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191		
8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not Printer) 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191		
9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do Not Leave Blank) Publisher (Name and Complete Mailing Address) THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS, RADIO ASSN VILTIS, INC. Editor (Name and Complete Mailing Address) ANICETAS BUNDONIS Managing Editor (Name and Complete Mailing Address) GIEDRE KIJANSKAS		
10. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and immediately thereafter the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Do Not Leave Blank.)		
Full Name Complete Mailing Address THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS, RADIO ASSN VILTIS, INC. 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191 ALGIS MATULIONIS 3236 OAK ROAD CLEVELAND, OHIO 44112		
11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check here ☒ None		
Full Name Complete Mailing Address NONE		
12. A statement by the principal organization authorized to mail at special rates. The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes. (Check one) ☒ Has Not Changed During Preceding 12 Months ☐ Has Changed During Preceding 12 Months (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement)		

13. Extent and Nature of Circulation	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Total No. Copies (Net Press Run)	2,400	2,400
b. Paid and/or Requested Circulation (1) Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, and Counter Sales (Not Mailed)	62	62
(2) Paid or Requested Mail Subscriptions (Include Advertisers' Proof Copies/Exchange Copies)	2,130	2,130
c. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 15b(1) and 15b(2))	2,192	2,192
d. Free Distribution by Mail (Samples, Complimentary, and Other Free)	86	86
e. Free Distribution Outside the Mail (Carriers or Other Means)	23	23
f. Total Free Distribution (Sum of 15d and 15e)	109	109
g. Total Distribution (Sum of 15c and 15f)	2,301	2,301
h. Copies Not Distributed (1) Office Use, Leftovers, Spoiled	99	99
(2) Return from News Agents	NONE	NONE
i. Total (Sum of 15g, 15h(1), and 15h(2))	2,400	2,400
Percent Paid and/or Requested Circulation (15c / 15g x 100)	96	96

16. This Statement of Ownership will be printed in the **Oct. 6, 1994** issue of this publication. ☐ Check box if not required to publish.

17. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner
Anicetas Bundonis Editor Date **SEPT. 27, 1994**

I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including multiple damages and civil penalties).

Instructions to Publishers

- Complete and file one copy of this form with your postmaster on or before October 1, annually. Keep a copy of the completed form for your records.
 - Include in items 10 and 11, in cases where the stockholder or security holder is a trustee, the name of the person or corporation for whom the trustee is acting. Also include the names and addresses of individuals who are stockholders who own or hold 1 percent or more of the total amount of bonds, mortgages, or other securities of the publishing corporation. In item 11, if none, check box. Use blank sheets if more space is required.
 - Be sure to furnish all information called for in item 15, regarding circulation. Free circulation must be shown in items 15d, e, and f.
 - If the publication had second-class authorization as a general or requester publication, this Statement of Ownership, Management, and Circulation must be published 3, 4 must be printed in any issue in October or the first printed issue after October if the publication is not published during October.
 - In item 16, indicate date of the issue in which this Statement of Ownership will be printed.
 - Item 17 must be signed.
- Failure to file or publish a statement of ownership may lead to suspension of second-class authorization.

PS Form 3526, October 1994 (Reverse)

TRANSPAK

MAISTO SIUNTINIAI

Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Pinigai pervedami doleriais

Maisto siuntiniai, nuo \$39 – iki \$98.

RŪTA DEGUTIENĖ 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Dirbame nuo 1987

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629 Chicagos tel. 312 436-7772

Populiariausias dienraštis Lietuvoje – "Lietuvos Rytas", metams \$149 oru.

CLEVELANDE ir apylinkėse

GYDYTOJŲ METINIS SUSIRINKIMAS

Ohio Lietuvių gydytojų draugija praneša, kad spalio 30-tą dieną įvyks metinis susirinkimas, kultūrinės premijos įteikimas ir pietūs Clevelando Lietuvių Namuose. Prieš susirinkimą, Dievo Motinos Nuolatinės pagalbos bažnyčioje bus atnašaujamos šv. Mišios už mirusius narius.

PASKIRSTYTAS PELNAS

Daugumai yra žinoma, kad moterų grupė susibūrusi prie Clevelando Socialinio Skyriaus jau kelinti metai pagamina ir parduoda koldūnus. Daug kam gali kilti klausimas, o ką gi jos daro su gautais pinigais.

Čia patiekiami apyskaitą nuo lapkričio mėn 1993 metų

iki birželio mėn. 1994 metų.

Už parduotus koldūnus pelno buvo gauta \$2,621.50.

Pinigai paskirstyti sekančiai:

Dievo Motinos parapijai – 920.00 dol., **BALFui** – 342.00,

Viešvilės Vaikų namams

Lietuvoj – 250.00, **Clevelando Kultūriniams Darželiams** –

200.00, **Vyto Lukošiuo daugiavaikėi šeimai** Lietuvoj –

100.00, **Sibiro tremtiniams**

ir **politiniams kaliniams**

Lietuvoj – 375.00 (pinigai

nuvežti ir įteikti asmenims).

Likusieji pinigai taupomojo

sąskaitoj Taupoj.

Šį darbą ketiname tęsti ir

kviečiame daugiau talkininkų.

Taip pat vyks popietės su

Dr. Elena Čeiciene. Pirmoji

ši rudenį bus spalio 11 d. 2

val. p.p. Dievo Motinos pa-

rapijos konferencijų kambaryje.

Suradę idomių vaizdažuosčių, pranešime laiką dėl jų parodymo.

Clevelando Socialinis sakysius

M. Mikonienė.

★★★★★

PARENGIMAI

1994 M.

• SPALIO 1 d. Pabaltijiečių vakaras. Rengia Clev. Pabaltijiečių komitetas (Lietuviai, latviai ir estai.)

• SPALIO 8 d. Los Angeles vyrų kvarteto koncertas Rengia vyr. skaučių Židinsys.

• SPALIO 23 d. CMS Settlement'e Aldonos Stempuzienės Koncertas. Dalyvauja Dievo Motinos parapijos choras dir. Rita Klorienė.

• SPALIO 30 d. Metinis Ohio gydytojų susirinkimas. Kultūrinės premijos įteikimas ir pietūs Clevelando Lietuvių Namuose. Prieš susirinkimą Dievo Motinos bažnyčioje šv. Mišios už mirusius narius.

• LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje,

Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.

Skubiems siuntiniams: AIR CARGO

Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigus doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011

639 East 185 th Street • Cleveland, OH

Iš anksto susitarus, paskambinant į

Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose

galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

VYT. LANDSBERGIS SUSITIKO SU ŠIAURĖS ATLANTO ASAMBLĖJOS VADOVAIS

Ketvirtadienį, rugsėjo 29 d. Seimo opozicijos vadovas Vyt. Landsbergis susitiko su Šiaurės Atlanto asamblėjos prezidentu L. Bouvard ir asamblėjos generaliniu sekretoriumi P. Corterier. Susitikimas įvyko Šiaurės Atlanto asamblėjos vadovų iniciatyva.

Po susitikimo Vyt. Landsbergis papasakojo, kad buvo kalbėta apie Lietuvą ir visas Baltijos šalis kaip apie Rytų ir Vakarų interesų objektą, kurio ateitį gali nulemti tam tikrų požiūrių ir nuostatų įtvirtinimas tarptautinėje opinijoje. Lietuvos noras integruotis į Europos struktūras yra pripažįstamas, tačiau Vyt. Landsbergis atkreipė dėmesį, jog vis dažniau atrodo, kad pripažįstami ir Rusijos ypatingi interesai šiame regione. Kai kalbama apie tai, jog reikia turėti gerus santykius su Rusija, įvairios šalys gali skirtingai įsivaizduoti, kas yra geri santykiai, nes tai, kas būtų gera dabartinei Rusijos Vyriausy-

bei, nebūtinai yra gera Lietuvos nacionalinių interesų požiūriu, o Vakarų interesai čia nebūna apibrėžti.

Buvo kalbėta ir apie Rusijos-JAV politinius kontaktus ir bendradarbiavimą, kurį, kaip galima matyti iš prezidento B. Jelcino kalbos Jungtinėse Tautose, norima paversti pasaulio ateities dominante.

Ponas L. Bouvard ne kartą prisiminė savo lankymąsi Vilniuje ir Aukščiausiojoje Taryboje 1991 metais ir tą išpūdį, kurį jam tada padarė Parlamentas – Tvirtovė. Vyt. Landsbergis paaiškino, kad kai kurios mūsų problemos ir dabar nėra visai kitokios, negu tada. Iš M. Gorbaciovo ne kartą girdėti reikalavimai eiti į Europą "tik-tai kartu" yra labai panašūs į dabartinių vadovų pastangas diktuoti, kiek ir kada Baltijos valstybėms bus leista integruotis į Vakarus.

*Seimo opozicijos atstovė spaudai
Rasa Rastauskienė*

"JIE YRA MŪSŲ"

Vytauto Landsbergio fondo būstinės sienas puošia keturi didžiuliai vatmano lapai, kuriuose kruopščiai surašyta, kokios gydymo įstaigos, medicininės programos, kokie gabūs menininkai buvo paremti šio fondo lėšomis nuo 1991 metų. Čia pat galima paskaityti sąrašą organizacijų bei pavienių asmenų, parėmusių patį fondą savo lėšomis. Tai ir Prancūzijos užsienio reikalų ministerija, bendrija "Alvudas", Chicagos ir Detroito lietuvių organizacijos bei dar keliolika kitų aukotojų. Apie pagrindinį Fondo "kapitalą" primena ant durų priklijuotas, daug kartų

padidintas 1991 m. Vytautui Landsbergiui įteiktos Norvegijos liaudies Taikos premijos čekis - beveik 3 milijonai kronų, kurių pagrindu profesorius ir įsteigė minimą fondą.

Fondo valdyba, kuriai vadovauja Gražina Ručytė-Landsbergienė, savo dėmesį (ir pinigų) lygiai dalina ir mūsų skurstančiai medicinai (ypač tai, kuri stengiasi padėti negalios kamuojamiems vaikams), taip pat ir gabiems jauniems menininkams - žmonėms, ugdantiems visuomenės dvasios sveikatą. Tokių paremtųjų menininkų vien 1994 m. - 30. (AGEP)

★★★★★

ANTANAS P. KULBIS,

32 metų, mirė Bostone rugsėjo 27 dieną. buvo filmuotojas, ilgametis Neringos vadovas, skautas, dalyvavo šokių grupėje "Sambūris" ir etnografiniame ansamblyje "Sodautas".

Liko žmona Rūta Bobelytė, tėvai Antanas ir Lilija Kulbiai, brolis Tadas ir sesuo Regina.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
St. Peterburgo skyriaus Vicepirmininkę
DALILĄ MACKIALIENĘ, mirus sesutei

A.†A.

ONAI NAUDŽIŪNIENEI

nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

St. Peterburgo Skyriaus
valdyba ir nariai

EUROPOS ŠALIŲ FUTBOLO TAURIŲ LAIMĖTOJŲ TURNYRAS

Vilniuje, Europos šalių futbolo taurių laimėtojų taurės šešioliktfinalio pirmąsias rungtynes žaidė Vilniaus "Žalgiris-EBSW" ir garsusis Roterdamo "Feyenoordas" (Olandija). Rungtynėms teisėjavė Olsenas iš Norvegijos, o rungtynių komisaras buvo iš Danijos Lungas So-rensenas.

Visą pirmą kėlinį ir ypač rungtynių pradžioje matėsi ryški svečių persvara. Jau 9-ąją žaidimo minutę olandų žaidėjas H.Larssonas, pasinaudojęs dviejų "Žalgirio-EBSW" gynėjų ir vartininko aplaidumu, pelnė įvartį. "Žalgiris", praktiškai, progų beveik neturėjo, išskyrus momentą, kada varžovai savo baudos aikštelėje pargriovė žalgirietį Poderį, bet teisėjo švilpukas tylėjo. Taip,

esant rezultatui 0:1 olandų naudai, ir baigėsi pirmasis kėlinys.

Antrojo kėlinio pirmosios 30 minučių buvo panašios į pirmąjį kėlinį. Tačiau, nežiūrint turėtos persvaros ir keletos itin pavojingų situacijų, "Feyenoordo" futbolininkams įvarčio pasiekti nepavyko.

Likusias 15 minučių iki susitikimo pabaigos aktyvesni buvo žalgiriečiai. Vienos jų atakos metu olandų gynėjai baudos aikštelėje net du kartus parvertė D.Maciulevičių, ir teisėjas buvo priverstas skirti baudinį. Andrius Tereškinas nuo 11 metrų žymės spyrė stipriai ir taikliai. Taigi, nuaidėjęs rungtynių teisėjo finaliniam švilpukui, švieslentėje švytėjo rezultatas 1:1.

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, kaip nebūtų gaila, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinį darbą mokančių suradimu, kurie, palyginti, už mažą atlyginimą turi dirbti ilgas darbo valandas.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai jų mažiau begauna. Dirvai tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba ir Dirvos redakcija visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki šių metų pabaigos, praveisti naujų skaitytojų telkimo vajų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už Dirvą metams moka tik \$20.00.

Mieli, ilgamečiai Dirvos skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite Dirvą savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems ypač Lenkijoje, Karaliaučiaus srityje, ar dar tebegyvenantiems Sibire.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaiminystėje ar ir toliau gyvenančių, kurie Dirvos neskaity, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime Dirvą nemokamai kurį laiką siųsti, kad jie su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Mes ypač kviečiame tautiečius, naujai atvykusius į JAV, aktyviau įsijungti į lietuviškos spaudos puoselėtojų gretas, tapti ne tik Dirvos prenumeratoriais bet ir aktyviais jos talkininkais, rėmėjais ir bendradarbiais.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų Dirvos skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime Dirvos tolimesnį leidimą.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname ir atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomą adresą: _____

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Po rungtynių įvykusioje spaudos konferencijoje abiejų komandų vadovai nepagailėjo komplimentų varžovams, paminėjo, jų nuomone, geriausiai pasirodžiusius futbolininkus, apgailestavo dėl neišnaudotų progų ir atsisveikino iki susitikimo Roterdame.

"Žalgirio-EBSW" vyriausiasis treneris B.Zelkevičius, be kita ko, išreiškė nepasitenkinimą teisėjavimu. Jo nuomone, teisėjai neskyrė dviejų šimtaprocentinių baudinių į "Feyenoordo" vartus, o be to, prieš įmušdamas įvartį, Larssonas susistabdė kamuolį ranka. "Labai nemalonu, kai teisėjams svarbiau autoritetas, o ne žaidimas" - pabrėžė B.Zelkevičius.

(Informacija paruošta pagal Lietuvos spaudą)

★★★

NEOLITHUANŲ DĖMESIUI

Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio metinė sueiga yra kviečiama š.m. spalio mėn. 16 d. (sekmadienį) 3 val. po pietų Balzeko kultūros muziejaus Gintaro salėje, 6500 S. Pulaski Road. Sueigoje bus aptarti korporacijos tikslai ir tolimesnė Chicagos padalinio veikla.

Taip pat š.m. lapkričio 5 d. (šeštadienį) 6-tą val. vakaro įvyks Korp! Neo-Lithuania metinė šventė irgi Balzeko kultūros muziejaus Gintaro salėje. Šventėje bus įteiktos Dirvos novelės premijos ir pristata naujoji korporacijos knyga. Knygos pristatymą padarys kol. Vida Jonušienė - vyr. valdybos pirmininkė, žodį tars ir redakcinės kolegijos pirmininkas Jonas Jurkūnas.

Visi kolegos neolithuanai yra kviečiami metinėje sueigoje ir šventėje kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Metinėje šventėje taipgi maloniai kviečiami dalyvauti Tautinės sąjungos nariai ir, bendrai, lietuviškoji visuomenė.

★★★

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:**

Raskienė N., New Britain .. 15.00
Snarskis B., Ormond B. 50.00
Šilėnas V., Euclid 15.00
Skardis O., Euclid 5.00
Jankauskas S., Westlake 10.00
Dubray L., Portage 5.00
Martinkus D., Sun Rise B. . 10.00
Januta D., Berkeley 10.00
Jurgelis J., Moreland H. 10.00
Vilkaitis V., Richmond H. . 10.00
Dievo Motinos parapija Clev. . 15.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

★★★